

Regio Foodvalley

BEGROTING 2024-2027

6 april 2023

INHOUD

Inhoud	3
Voorwoord	4
1. Ten geleide	5
1.1. Scope van de begroting	5
1.2. INVESTEREN IN STRATEGISCHE SLAGKRACHT	5
1.3. ECONOMIC BOARD REGIO FOODVALLEY	6
1.4. KRACHTIGE UITVOERING STRATEGISCHE AGENDA EN REGIO DEAL	7
1.5. REGIONALE SAMENWERKING	8
2. Inhoudelijke kaders	9
2.1. Kaders Regiobegroting	9
2.2. STRATEGISCHE AGENDA	9
2.3. COMMUNICATIE	19
2.4. PUBLIC AFFAIRS	20
2.5. ONDERSTEUNING BESLUITVORMINGSPROCES	21
3. Financiële begroting Regio Foodvalley 2024 - 2027	22
3.1 De begrotingsopbouw: inzicht in relatie inzet en middelen	22
3.2 Overzicht van baten en lasten Begroting Regio Foodvalley	23
3.3 Geprognostiseerde balans	23
3.4 Financiële Tabellen werkprogramma's	24
3.5 Bijdrage per gemeente - Regio Foodvalley & Economic Board	25
3.6 Bijdrage per gemeente - Mobiliteitsfonds	25
3.7 Begrotingsopbouw en indexaties	26
4. Paragrafen	28
4.1 Paragraaf 1: Risico's en weerstandsvermogen	28
4.2 Paragraaf 2: Financiering	30
4.3 Paragraaf 3: Bedrijfsvoering	31
4.4 Paragraaf 4: Verbonden partijen	33
5 Bijlage 1: Kerngegevens	34

VOORWOORD

Als gemeenten zichtbaar goed samenwerken, zijn hogere overheden bereid om afspraken te maken over overkoepelende onderwerpen. Dat hebben we de afgelopen jaren volop gemerkt: een MKB-deal, de Regio Deal, een verstedelijkingsstrategie, de toekenning van de NOVEX-status, aanzienlijke investeringen van het Rijk in mobiliteit en zelfs de langgekoesterde wens van een nieuwe Rijnbrug. De investeringen die voortkomen uit de regionale samenwerking lopen inmiddels in de honderden miljoenen. Daar zijn we natuurlijk blij om en trots op. Maar in het grote geweld van oplopende woningaantallen, windmolens, OV-verbeteringen en grote ingrepen in het landelijk gebied vanwege stikstof zou je zomaar uit het oog kunnen verliezen waar het ons echt om gaat: een prettige, schone, veilige plek om te wonen en te werken voor onze inwoners. En dat draait niet alleen om huizen, infrastructuur en energie-opwek, maar vooral om vitale dorpen, levendige wijken en gemeenschapszin. Wat ons drijft is dat als je hier van school komt er werk is in de regio, dat je hier een plek vindt om te wonen en je kinderen op te laten groeien. En dat je bijvoorbeeld via het rijke verenigingsleven een steentje bij kunt dragen aan de sociale samenhang en de kwaliteit van de samenleving. Zowel op het platteland, in de dorpen als in de stedelijke omgeving van de regio. Ook als daar veel nieuwe woningen en inwoners bij komen en ook als door de stikstofmaatregelen van het Rijk veel verandert in het landelijk gebied.

Hiermee schuift de regio niet op naar het 'sociaal domein', maar onderkennen we waar we het voor doen: voor inwoners, voor ondernemers en voor gemeenschappen. Het is dan misschien wel een succes als het lukt om een brug, een aansluiting op de snelweg, een beter OV, duurzame energie-opwek en natuurherstel te realiseren. Maar het is pas echt gelukt als dit zichtbaar en merkbaar bijdraagt aan de kwaliteit van de leefbaarheid. Daarmee ligt de lat voor de gemeenten in de regio hoog: in de komende jaren zullen besluiten genomen worden die enorme impact hebben op hoe de regio er de komende decennia uit zal zien. En de effecten daarvan zullen verschillend uitpakken. Voor inwoners van Renswoude betekent dit bijvoorbeeld dat het dorp in de komende jaren gestaag wat door zal groeien, zodat daardoor de lokale voorzieningen in stand kunnen worden gehouden. Voor andere plekken betekent het dat de sfeer en uitstraling echt zal veranderen, dat de omgeving en de voorzieningen stedelijker worden. Maar wel altijd met de natuur en het agrarische buitengebied op loop- en fietsafstand. We hebben in al die ontwikkelingen ook veel te beschermen.

Voor 2024 betekent dit dat er een flinke intensivering plaatsvindt in de gesprekken met provincies en het Rijk, dat na de eerste grote afspraken ook aan de uitvoering van de investeringen zal worden gewerkt. Daarmee stapelt het werk voor gemeenten en de regio op. En dat betekent dat we veel vaker dan tot nu toe scherpe keuzes moeten maken in wat we wel en niet doen. Dan is het heel fijn dat de regiogemeenten de afgelopen 12 jaar al zo hebben geïnvesteerd in samenwerken. In 2024 zullen we ook beginnen met het opstellen van een nieuwe strategische agenda. Om die reden zijn de financiële cijfers ná 2025 in deze meerjarenbegroting met betrekking tot de programmakosten in potlood geschreven. Zodra de hernieuwde opdracht van de regio is opgesteld worden ook de financiële effecten (inclusief de Economic Board) daarvan doorgerekend in een nieuwe meerjarenbegroting. Dit verwachten we in de loop van 2025 aan raden voor te leggen.

Deze begroting is gebaseerd op de kaderbrief die de raden eind 2022 kregen en waar in het eerste deel van 2023 de gelegenheid was om wensen en bedenkingen kenbaar te maken. Deze wensen en bedenkingen leiden niet tot aanpassing van de begroting. Een reactie op deze wensen en bedenkingen vindt u in de aanbiedingsbrief.

Ede, april 2023,

Arjen Droog,
secretaris-directeur

René Verhulst,
voorzitter

1. TEN GELEIDE

1.1. SCOPE VAN DE BEGROTING

Deze begroting is een uitwerking van de kaderbrief 2024-2027. Het begrotingsjaar 2024 wordt hierin uitgewerkt en er wordt een meerjarenperspectief gegeven. Mede onder invloed van het rapport van de Rekenkamer uit 2019 is de begroting nog duidelijker gemaakt en is een aantal kosten die niet goed zichtbaar waren wel inzichtelijk gemaakt. Hierdoor lijkt de omvang van de begroting gestegen, maar dat is niet het geval. Alle gezamenlijke kosten met betrekking tot regionale samenwerking zijn nu inzichtelijk gemaakt.

De regionale programmamanagers zijn gedeeltelijk in dienst van de Regio en een aantal is in dienst van een van de deelnemende gemeenten. Zij werken uitsluitend voor de collectieve, regionale opgave. Om die reden worden ze vanaf 2022 ook collectief betaald. Met het opnemen van deze kosten in de begroting van de regio verandert er niets aan de inzet van deze programmamanagers; er is geen capaciteitsuitbreiding in verwerkt. Wel worden de kosten nu eerlijker verdeeld: de gemeente die in 2021 nog mensen 'om niet' ter beschikking stelde krijgt daar sinds 2022 een vergoeding voor en alle gemeenten dragen bij aan die vergoeding. Ook de gemeenten die geen mensen ter beschikking stelden.

De kosten voor de regionale programma's, zoals u ze in deze begroting terug zult vinden, behoren sinds 2022 ook volledig tot de scope van de regiobegroting. Hierdoor ontstaat het meest duidelijke, transparante inzicht in de totale kosten van Regio Foodvalley. Deze aanpassing van de scope van Regio Foodvalley kwam voort uit de Uitgangspuntennotitie die het regiobestuur via de colleges aan de raden heeft voorgelegd in 2020, en waar raden positief op hebben gereageerd.

Met de afspraken in de eerdergenoemde Uitgangspuntennotitie en de daaruit voortvloeiende wijziging in de scope van de begroting hebben raden, maar ook colleges en inwoners volledig inzicht in de kosten van de regio en de regionale programma's. Niet alleen aan de voorkant bij de begroting, maar ook aan de achterkant bij de jaarrekening, die dezelfde scope heeft.

1.2. INVESTEREN IN STRATEGISCHE SLAGKRACHT

Voor de lopende Strategische Agenda 2020-2025 is een ondersteunende organisatie ingericht die de benodigde samenwerking tussen de regionale kennisinstellingen, ondernemers en overheden ondersteunt. Daarnaast wordt de Gemeenschappelijke Regeling (intergemeentelijke samenwerking) ondersteund. Dit regiokantoor is qua omvang afgemeten op deze taken: het organiseren van de realisatie van de ambities van de Strategische Agenda en de ondersteuning van de GR.

In de afgelopen jaren zijn de werkzaamheden binnen de scope van de Strategische Agenda fors gegroeid: de Verstedelijkingsstrategie Arnhem-Nijmegen-Foodvalley (over wonen, mobiliteit, economie en leefomgeving) vraagt een omvangrijke ambtelijke en bestuurlijke inspanning. Dit omvat onderhandelingen met rijk en andere overheden, het uitwerken van gedetailleerde investeringen en de lobby hieromheen.

Ook het gesprek over de toekomst van ons landelijk gebied vraagt een forse inzet. Daarvoor heeft de regio haar huiswerk op orde: eind 2022 is de contourennotitie Regionaal Programma Landelijk Gebied voor wensen en bedenkingen in de raden geweest en hier is in de afgelopen jaren volop aan gewerkt. Nu komt het gesprek over de toekomst van het landelijk gebied in een nieuwe fase: Minister Van der Wal trekt veel geld uit, Johan Remkes heeft met zijn rapport snelheid willen brengen in de uitvoer van de stikstofmaatregelen en de provincies Gelderland en Utrecht hebben de opdracht gekregen hiervoor doortastende plannen aan te leveren. De provincie Gelderland heeft aangegeven deze plannen samen met de regio's te willen uitvoeren. Van nadenken over en voorbereiden op, komt hier nu de fase van regio en uitvoering bij.

Het gaat bij de Verstedelijkingsstrategie en het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) ook nogal ergens om: de toekomst van onze gemeenten, onze kernen, onze leefomgeving. Alle betrokkenen, zowel ambtelijk als bestuurlijk voelen de noodzaak om het goede te doen in deze dossiers. Immers: we hebben in de regio nogal wat te beschermen: mooie natuur, schitterende agrarische landschappen, fijne, leefbare dorpen en (kleine) steden. Als we nu niet als gezamenlijke

gemeenten krachtig samen optrekken, het initiatief zelf behouden, voortdurend een constructieve maar ook assertieve gesprekspartner zijn voor hogere overheden, dan overkomt het ons. Dan verliezen we regie en grip op hoe we er voor zorgen dat alle maatregelen en investeringen juist ten gunste komen aan de kwaliteit van de regiogemeenten.

Met de Strategische Agenda, de Verstedelijkingsstrategie, het NPLG en de RES hebben we goed zicht op de omvang van de opgave. Nu is het zaak om hiervoor ook voldoende kwalitatieve capaciteit beschikbaar te stellen om de regio in al deze processen van onderzoeken, uitwerken, onderhandelen, voor onze belangen opkomen, regie op de uitvoering houden en daarbij alle raden, colleges, regiobestuur en onze partners in de triple helix voortdurend goed aangesloten te houden. Met de bezetting van de afgelopen jaren lukt dat niet meer en daarom vraagt het regiobestuur een tijdelijke uitbreiding van de formatie tot en met 2025. Dit betekent niet dat deze capaciteit na die tijd niet meer nodig is, maar de verwachting is dat rond die tijd aanvullende financieringsbronnen beschikbaar gesteld worden en financiering via projectgelden zal verlopen.

In zowel 2024 als 2025 is een bedrag van €458.000 opgenomen om de strategische slagkracht van de regio te kunnen bekostigen. Benadrukt wordt dat dit niet betekent dat de scope van de regio wordt verbreed en het ook niet betekent dat er taken van de gemeenten worden overgenomen. Door deze investering moet het juist nog beter lukken om als regiokantoor samen met de gemeenten zowel bestuurlijk als ambtelijk goed aangesloten te blijven op alle ontwikkelingen. Subsidiariteit blijft dan ook van toepassing: veel ruimtelijk-economische strategievorming gebeurt op bovenlokale schaal, maar colleges en gemeenteraden blijven zelf aan zet als het gaat over hun gemeente.

Een plus een is drie.

Meerdere regiogemeenten investeren momenteel ook in hun strategische slagkracht. Deze investeringen zijn niet dubbelop, maar versterken elkaar. Resultaten zoals de middelen uit het BO MIRT in november 2022 (107 miljoen) zijn in een zéér intensieve onderlinge samenwerking tot stand gekomen. Juist doordat gemeenten zelf én via de regio investeren in strategische slagkracht levert nu en in de komende jaren zeer grote investeringen op vanuit Rijk en provincies. Oftewel: de investeringen renderen.

Investering in strategische slagkracht van de regio:

Programmamanagement (± 3 fte)

- Verstedelijking: o.a. wonen en mobiliteit
 - RPLG: o.a. landbouwtransitie en ruimte
 - Financiële afstemming/inrichting: organiseren cofinanciering grote Rijksfondsen met gemeenten, provincies, waterschappen etc. + verantwoording grote rijkssubsidies
- Verstedelijking en NPLG

Ondersteuning (± 1 fte)

Deze investering in de strategische slagkracht van de regio zal ook investeringen uitlokken van andere overheden. Provincies, waterschappen en het Rijk zien ook het belang van kwalitatieve werkorganisaties op gebiedsniveau, en zeker op het niveau van Regio Foodvalley, de regio waar al deze opgaven scherp neerslaan en tot grote schade in de samenleving, natuur en economie kunnen leiden als ze niet goed worden begeleid. Tevens wordt deze investering gebruikt om de samenwerking tussen de gemeenten op strategisch niveau te versterken en de strategische slagkracht ook lokaal en regionaal uit te wisselen. Dat is noodzakelijk om regionaal een goede partner te zijn in de grote processen met veel partners op provinciaal en Rijksniveau. Hiertoe voeren de gemeentesecretarissen momenteel ook constructieve gesprekken en wordt een kwartiermaker aangesteld om de strategische samenwerking en de gezamenlijke slagkracht, die ook te gunste moet komen aan alle acht gemeenten, te versterken.

1.3. ECONOMIC BOARD REGIO FOODVALLEY

De [Economic Board](#) Foodvalley is ingesteld bij de totstandkoming van de Strategische Agenda 2020-2025 en vloeit voort uit de zgn. 'Triple Helix'-samenwerking van Overheden, Bedrijfsleven en Onderwijsinstellingen, die in 2012 in Foodvalley in het leven is geroepen

Het jaar 2024 zal in het teken staan van de totstandkoming van een nieuwe Strategische Agenda 2026-2030. De Economic Board zal zich in 2024 niet alleen richten op het halen van de doelstellingen uit de huidige Strategische Agenda maar zal ook een 'commissie strategische agenda' hebben ingesteld die zich richt op de totstandkoming van een nieuwe Strategische Agenda.

De Economic Board vervult ook in 2024 de volgende rollen:

- Monitoren van de voortgang van de doelstellingen in de Strategische Agenda;
- Uitbrengen van advies over transitievraagstukken en thema's in de regio;
- Bewaken van de integraliteit in de regio;
- Uitdragen van de regionale belangen op lokaal, regionaal, nationaal en internationaal niveau;
- Zorg dragen voor de (strategische) aansluiting van de individuele pijlers op de regionale ambities.

De Economic Boardleden zetten zich in op drie verschillende niveaus:

- Als collectief / gezamenlijk / integraal
- Individueel / netwerk / expertise
- Eigen achterban / organisatie / kolom

In 2023 zal het jaarplan voor de Economic Board voor 2024 worden vastgesteld. Hierin staat aangegeven hoe de Economic Board precies invulling zal geven aan bovenstaande verantwoordelijkheden.

1.4. KRACHTIGE UITVOERING STRATEGISCHE AGENDA EN REGIO DEAL

*De Strategische Agenda en de Regio Deal Foodvalley hebben dezelfde hoge ambities. De Regio Deal is een belangrijk **instrument** om de doelen van de Strategische Agenda te realiseren. Dit vraagt om een uitvoering met slagkracht waarbij de verantwoordelijken voor de Strategische Agenda nauw samenwerken met de uitvoerders van de Regio Deal.*

De Regio Deal Foodvalley is feitelijk een uitvoeringsprogramma van Rijk en Regio dat is gestart in 2020 en doorloopt tot en met augustus 2024. De ambitie is de versnelling van de transitie naar een duurzaam en gezond voedselsysteem. Om deze doelen sneller te bereiken werken Rijk en regio samen in de Regio Deal Foodvalley. Met de regiodeal staat de 'turbo' vier jaar lang aan met extra geld, kennis en experimenteeruimte. Hiermee kunnen we de noodzakelijke transitie een extra boost geven. De regiodeal zet zo onze stappen om in sprongen. De uitvoering verloopt via drie lijnen: 1) transitie landbouw, 2) voeding en gezondheid en 3) Kennis en innovatie. Dit uitvoeringsprogramma heeft een eigen begroting en organisatiestructuur met Rijk, provincies, gemeenten, waterschap, LTO-Noord, VNO-NCW en twee universiteiten (UU en WUR). De Stuurgroep, bestaande uit gedeputeerden van de provincies Utrecht en Gelderland en de voorzitter van de Regio, neemt de besluiten. Een kleine organisatie die is ondergebracht bij het regiokantoor is verantwoordelijk voor overzicht over de voortgang op inhoud en financiën, zichtbaar maken van resultaten, verbinding tussen de thema's, versterken van de samenwerking tussen betrokken partners en verkennen van koppelkansen. Bovendien monitort en rapporteert deze organisatie van de Regio Deal namens én aan alle betrokken partijen. De kassier van de Regio Deal, zijnde de gemeente Ede, beheert de financiën van de Regio Deal en de kosten die de uitvoeringsorganisatie maakt worden daar in rekening gebracht.

De Strategische Agenda heeft een bredere scope en een langere tijdshorizon dan de Regio Deal. De onderliggende programma's overlappen inhoudelijk met de doelen waaraan in de Regio Deal wordt gewerkt. De Regio Deal ontwikkelt belangrijke kennis en samenwerking die in de uitvoering van de Strategische Agenda opgeschaald en toegepast kunnen worden. Vanuit de Strategische Agenda worden belangrijke netwerken en samenwerkingsverbanden ontwikkeld die voor de uitvoering van de Regio Deal belangrijk zijn. Zo zijn Strategische Agenda en Regio Deal complementair en wordt wederzijds de slagkracht vergroot. Programmamanagers van de Strategische Agenda werken samen met relevante onderdelen uit de Regio Deal; de Regio Deal staat regelmatig op de agenda van de Regio-overleggen en Economic Board om de betrokkenheid en de samenwerking zo goed mogelijk te waarborgen.

Op de website van Regio Foodvalley is een totaaloverzicht van wat er gebeurt onder de vlag van de regio (onder 'Projecten'). Om goed zicht op alle activiteiten te houden wordt dit zorgvuldig actueel gehouden en zal de regio ook regelmatig rapporteren over inhoudelijke en financiële voortgang.

Vanwege de aparte aansturing heeft de Regio Deal een eigen gedeelte op de website waarin nieuws en voortgang te vinden is www.regiofoodvalley.nl/programma/regio-deal.

1.5. REGIONALE SAMENWERKING

Afgelopen jaren zijn er verschillende toenaderingspogingen gedaan door gemeenten van buiten de regio om deel te nemen aan Regio Foodvalley. De beweegredenen voor toenadering zijn divers en tot op heden heeft de regio deze verzoeken afgehouden. Binnen de regio is er tevredenheid over de inhoudelijke agenda en focus, de intergemeentelijke samenwerking die vanzelfsprekend is geworden en de aanhaking van bedrijfsleven en onderwijsinstellingen. Dit wordt buiten de regio ook als kracht gezien.

Vorig jaar ontstond de wens om primair een standpunt te formuleren ten aanzien van de mogelijkheden die aan naburige gemeenten geboden kunnen worden om samen te werken met Regio Foodvalley. Het algemeen bestuur heeft toen de opdracht gegeven om dit te onderzoeken en uit te werken. Dit heeft geresulteerd in een besluit van het algemeen bestuur om de Gemeenschappelijke Regeling RFV niet open te stellen voor nieuwe partijen, maar op de twee DNA-thema's van Foodvalley Landbouw en Voedsel wel de mogelijkheid te bieden om hieraan deel te nemen. Hier is een aantal voorwaarden aan verbonden zoals het duidelijk maken van de toegevoegde waarde, navenant bijdragen aan het programma in capaciteit en financiën, bijdragen aan de overheadkosten en ambtelijke en bestuurlijke aanwezigheid in het relevante ambtelijk overleg en portefeuillehoudersoverleg. De naburige gemeente kan hiertoe een verzoek indienen en het algemeen bestuur neemt het uiteindelijke besluit of deelname al dan niet mogelijk gemaakt wordt. De gesprekken met de gemeenten Putten en Bunschoten verlopen hierover constructief en het AB is voornemens om deze gemeenten de mogelijkheid te bieden op de eerdergenoemde thema's mee te doen en daar een bestuursovereenkomst voor te sluiten.

Mocht een dergelijk verzoek ingediend worden en het algemeen bestuur besluit er toe dat deelname aan het thema landbouw en/of voedsel mogelijk is dan leidt dit tot een wijziging van de genoemde bedragen in hoofdstuk 4. Per project zal bekeken worden of toevoeging van één of meerdere gemeenten leidt tot meer kosten of dat de verdelingsfactor enkel wijzigt.

2. INHOUDELIJKE KADERS

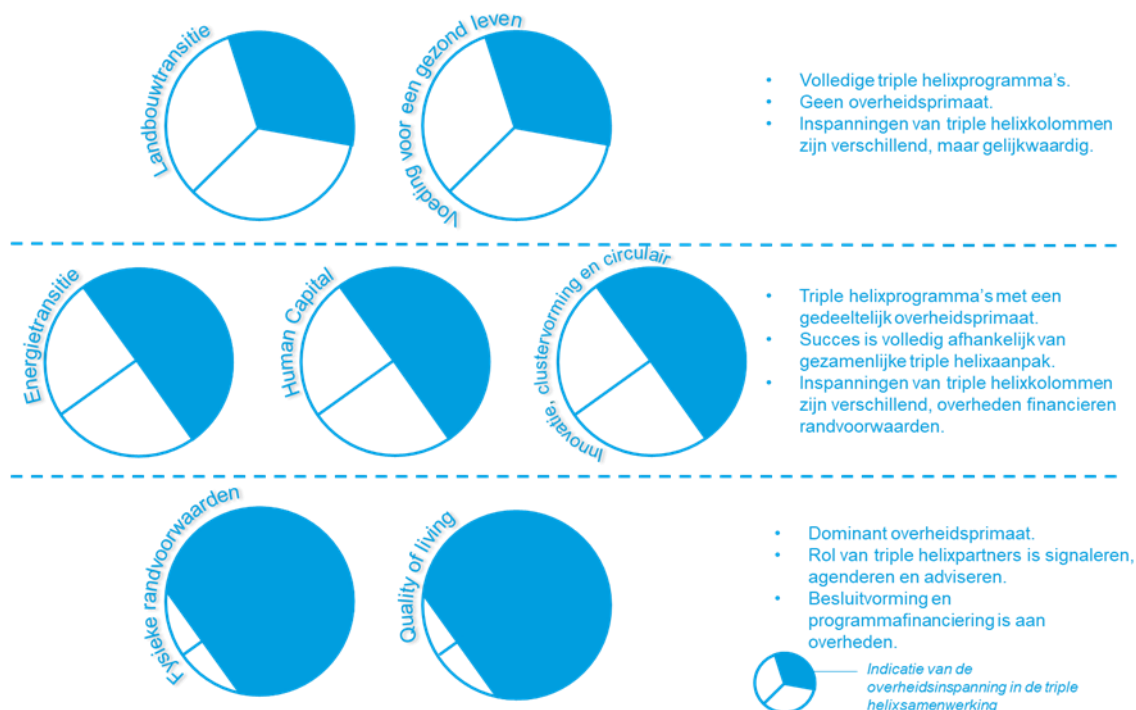
De Kaderbrief 2024-2027 die eind 2022 aan de gemeenteraden is voorgelegd vormt de basis voor deze inhoudelijke kaders. De gemeenteraden hebben op de inhoudelijke kaders geen wensen en bedenkingen kenbaar gemaakt.

2.1. KADERS REGIOBEGROTING

In dit hoofdstuk wordt inzicht gegeven in hoe vanuit de bedrijfsvoering van Regio Foodvalley aan de realisatie van de gestelde doelen wordt gewerkt. Dan gaat het met name om communicatie, public affairs (lobby maar ook de inzet in Europa) en het ondersteunen van de processen van regionale besluitvorming.

2.2. STRATEGISCHE AGENDA

Onderstaand figuur geeft weer dat de zeven thema's uit de Strategische Agenda in verschillende mate triple helix zijn georiënteerd. Sommige thema's zijn volledig triple helix, andere programma kennen een dominant overheidsprimaat en vooral een adviesrol voor de overige triple helixpartners.

Figuur 1 De zeven thema's van de Strategische Agenda

Per thema wordt in de navolgende paragrafen kort weergegeven wat de doelstelling voor 2024 is en welke bedragen hiervoor nodig zijn. In de bedragen zijn de kosten van de programmamanagers meegenomen. Een nadere uitsplitsing van de financiering van deze bedragen vindt u terug in de tabellen in hoofdstuk 4.

Op weg naar een nieuwe strategische agenda

Voor de derde keer in het bestaan van Regio Foodvalley zal een nieuwe strategische agenda worden opgesteld. Dat proces start in 2023 en zal in 2024 doorlopen. De ontwikkelingen rond de regio vragen om scherpe keuzes en een duidelijke focus. In toenemende mate gaat het niet alleen om gezamenlijke visie- en beleidsvorming, maar ook in het gezamenlijk organiseren van doortastende uitvoeringskracht. Raden krijgen in 2023 een voorstel hoe het regiobestuur tot een nieuwe strategische agenda denkt te komen, waarbij ook de betrokkenheid van raden helder worden beschreven. De nieuwe strategische agenda zal ook bepalend zijn voor de meerjarenbegroting. Met 9 | begroting 2024-2027 | 6 april 2023

name vanaf 2026 is nu nog niet te voorspellen wat de financiële impact strategische agenda zal zijn. Om die reden zal bij de nieuwe strategische agenda ook een bijbehorende begroting worden aangeboden en is de financiële informatie in deze begroting voor de jaren vanaf 2026 nog zonder onderbouwing en zeer waarschijnlijk aan wijziging onderhevig.

2.2.1. Landbouwtransitie

Regio Foodvalley gaat voor een toekomstbestendige AgriFood keten en een vitaal platteland.

Werkprogramma

Landbouwtransitie en Vitaal Platteland

Doelen Landbouwtransitie en Vitaal Platteland uit de Strategische Agenda

We werken aan een transitie van het voedselsysteem waarbinnen de agrarische sector gezond is, circulair werkt en in verbinding is met ketenpartners en de maatschappij. Regio Foodvalley wil de komende 10 jaar een proeftuin zijn en blijven met innovatie- en experimenteeruimte. Ons doel is dat er in 2030 minimaal 500 toekomstbestendige agrarische bedrijven zijn in de Regio die:

- Naar eigen inzicht handelingsperspectieven benutten die bij het betreffende bedrijf, de ondernemer en de locatie passen voor circulaire bedrijfsvoering, alternatieve eiwitten, gezonde bodems en natuurinclusief werken en een emissiereductie.
- Een reële prijs ontvangen voor hun producten in duurzame productieketens.
- Gebruik hebben gemaakt van een breed aanbod van training en begeleiding en/of verbindingen hebben gelegd met lokale en regionale kennisinstellingen en inwoners.
- Breed maatschappelijk gewaardeerd worden en daar terecht trots op zijn.

Zo draagt het programma in 2024 bij aan de doelen van de Strategische Agenda

Regionaal Perspectief Landelijk Gebied

De Regionale Ruimtelijke Verkenning (RRV) is in 2021 door de gemeenteraden vastgesteld. Een belangrijk vervolg daarop, om invulling te kunnen geven aan de in de RRV benoemde uitdagingen, is het ontwikkelen van een Regionaal Perspectief Landelijk Gebied (RPLG): een ruimtelijk-economisch toekomstperspectief voor het landelijk gebied in onze regio. Aanvankelijk ingestoken als aanvulling op de Verstedelijkingsstrategie t.b.v. keuzes in en voor het landelijk gebied en de toekomst van de landbouw daarin. Maar vervolgens nadrukkelijk bedoeld om te dienen als onze regionale uitwerking en toepassing van het Nationaal Programma Landelijk Gebied en de daarin beschreven opgaven en de daaruit volgende provinciale programma's. Door het RPLG op te stellen gelijktijdig met de provinciale programma's en zoveel mogelijk daarmee afgestemd, willen we als Regio Foodvalley regie houden op de ontwikkeling van het landelijk gebied in onze regio. We willen zoveel mogelijk voorkomen dat ons een koers wordt opgelegd of 'overkomt' die niet past bij de identiteit van ons gebied.

Dit is een grote opgave met een stevige onderzoeks- en ontwikkelagenda. De uitvoering van die agenda is niet afgerond bij de vaststelling van het RPLG in de loop van 2023. Het zal ook onderdeel zijn van de uitvoering en realisatie van het perspectief tot aan 2030. Daarbij komt dat het toewerken naar het meerjarenperspectief ("werken aan de toekomst) van alle stakeholders, van boeren en ketenpartners tot natuurbeheerders en overheden, de komende jaren veel inspanningen zal vergen. Intensieve samenwerking, het (door)ontwikkelen van nieuwe concepten en verdienmodellen, borgen en monitoren van doelen en het nuttig besteden van forse financiële (rijks)transitiemiddelen, zal veel inzet vragen. Dit vergt een goede afstemming tussen taken en verantwoordelijkheden van individuele gemeenten, provincies en regio. Wij voorzien daarbij dat dit ook een stevig programma op de schaal van de regio vergt.

Landbouwnetwerk Regio Foodvalley

Deze netwerkorganisatie, waar Regio Foodvalley onderdeel van uit maakt, werkt via themagroepen aan concrete stappen voor een betere toekomst van landbouw in onze regio. Regio Foodvalley werkt samen met het Landbouwnetwerk aan het betrekken van stakeholders bij het RPLG en de uitvoering daarvan.

Daarnaast initieert Regio Foodvalley projecten onder de vlag van het Landbouwnetwerk en draagt bij aan financiering van die projecten en van projecten van netwerkpartners.

Schone Luchtakkoord (SLA)

De kernafspraken in het SLA is dat partijen streven naar een permanente verbetering van de luchtkwaliteit. Het doel is om 50% gezondheidswinst te bereiken in 2030 ten opzichte van 2016 en dat we toewerken naar de oude WHO-advieswaarden uit 2005 voor stikstofdioxide en fijnstof. Hiervoor is

een uitvoeringsplan opgesteld, waarin de maatregelen zijn opgenomen. Deze hebben voor Regio Foodvalley met name betrekking op landbouw, maar ook mobiliteit, industrie en houtstook vallen hieronder.

Vrijkomende Agrarische Bebouwing (VAB)

Met Regio Amersfoort werken we beleidsmatig samen met als doel om te komen tot een op elkaar afgestemd functieveranderingsbeleid en een gezamenlijke aanpak binnen de gemeenten in beide regio's en de provincies Gelderland en Utrecht.

Daarnaast werken we, onder het Living Lab Regio Foodvalley Circulair, aan het project Circulaire Toekomst VAB, dat tot doel heeft een bijdrage te leveren aan het sluitend krijgen van circulaire ketens in de regio op het gebied van VAB.

Gebiedsgerichte aanpak Stikstof en Interbestuurlijk Programma (IBP) Vitaal Platteland

Met het IBP Vitaal Platteland werken rijk, provincies, gemeenten en waterschappen samen aan een regio-specifieke benadering van onder meer landbouw, natuur, milieu, kwaliteit van leefomgeving en water. In een aantal kansrijke gebieden, waaronder de Veluwe/Foodvalley wordt samengewerkt. Voor deze regio gebeurt dat langs de volgende lijnen:

- Ontwerpatelier Het agrarisch bedrijf van de toekomst.
- Gebiedsprocessen kringlooplandbouw Veluwe/FoodValley (Veenhuizerveld en Binnenveld). De pilots zijn gericht op verduurzaming van de landbouw en biodiversiteit, en vormen daarnaast de opmaat naar een regio-dekkende gebiedsaanpak stikstof.
- Regionale implementatie Deltaplan biodiversiteit (in de enclave Garderen, Uddel, Elspeet, Speuld).

Verbinding met het programma Voeding voor een gezond leven

Het programma Voeding voor een gezond leven richt zich op de transitie naar een duurzaam en gezond voedselsysteem met minder impact op het klimaat, waarbij voedsel op een duurzame manier geproduceerd en geconsumeerd wordt. Afgezien van de consumentenkant van deze doelstelling, is deze doelstelling onlosmakelijk onderdeel van het Regionaal Perspectief Landelijk Gebied wat in 2023 wordt vastgesteld en waarvoor 2024 het eerste volle jaar van uitvoering is. Daarom werken we aan een goede verbinding met dat programma.

Lobby en beïnvloeding

We zijn actief, onder meer via de VNG, in diverse consultatie- en beïnvloedingstrajecten om de belangen van Regio Foodvalley zo goed mogelijk te behartigen bij de ontwikkeling van beleid en regelingen van de provincies en van het Rijk.

We leggen en onderhouden contacten met relevante ministeries zoals LNV, I&W en BZK t.b.v. constructieve en integrale samenwerking aan de grote opgaven voor het landelijk gebied. Eén van de doelen is samenwerking in het kader van het Nationaal Programma Landelijk Gebied.

We werken aan versterking van de samenwerking met Foodvalley NL en FoodNL met als doel om kansen voor samenwerking te benutten, onnodige dubbelingen te voorkomen, kansen voor fondsen vanuit Europese programma's te benutten en last but not least om te zoeken naar meer verbinding tussen top-food-bedrijven enerzijds en de primaire sector met hun directe ketenpartners anderzijds.

Relatie met Regio Deal

Regio Deal Foodvalley richt zich op een regionale en integrale aanpak om de transitie naar een duurzaam en gezond voedselsysteem te versnellen en de daaraan gekoppelde economische kansen te benutten. De Regio Deal kent drie zogenaamde 'sporen'. Spoor 1 Landbouwtransitie bestaat uit vier projecten die elk bijdragen aan realisatie van onze regionale doelen:

- Emissiereductie van stikstof en fijnstof (opties, sensing en monitoring, proeftuinen)
- Circulair veevoer (scenario's, sensing en monitoring, proeftuinen)
- Verbetering van bodem- en waterkwaliteit (opties, proeftuinen)
- Waarderen en verdienen

Deze projecten zijn van groot belang voor een goed perspectief voor de voedselproductie en daarmee voor de realisatie van ons Regionaal Perspectief Landelijk Gebied. We werken daarom aan een manier om deze projecten te verlengen, verbonden aan het RPLG.

Benodigde financiën in:

2024: € 541.000 *

2025: € 531.000

2026: € 522.000

2027: € 543.000

* Dit is een verhoogd bedrag van €169.000 en wordt ingezet ter uitvoering van het Regionaal Perspectief Landelijk Gebied (zie bovenaan pagina 9).

2.2.2. Voeding voor een gezond leven

Transitie naar een duurzaam en gezond voedselsysteem met minder impact op het klimaat, waarbij voedsel op een duurzame manier geproduceerd en geconsumeerd wordt.

Werkprogramma

Voedsel- en eiwittransitie

Zo draagt het programma in 2024 bij aan de doelen van de Strategische Agenda

Om de transitie naar een duurzaam en gezond voedselsysteem te realiseren zien we vanuit het programma drie rollen voor Regio Foodvalley.

- Aanjagen, versnellen, ondersteunen en verbinden van ontwikkelingen die bijdragen aan de doelen van de Strategische Agenda. Dit geldt voor zowel de activiteiten in de gemeenten en de overstijgende onderwerpen daaruit, als de activiteiten van de partners in de Triple Helix.
- Experimenteren, kennis op doen en innoveren. De ervaringen die we hiermee op doen delen we graag met andere regio's in Nederland en daarbuiten. We willen een landelijke proeftuin zijn. Op verschillende vlakken hebben we dat ook al gedaan zoals binnen de activiteiten van het Network for Insect Knowledge (NIK), de Proeftuin Voedselverspilling en de activiteiten binnen de Regio Deal.
- Om een duurzaam en gezond voedselsysteem te realiseren beginnen we binnen onze eigen regio, door duurzame gedragsverandering te stimuleren onder onze eigen inwoners. Bewustwording wordt veelal gezien als eerste stap in gedragsverandering. Om die reden is het nuttig om vanuit het programma Voedsel en eiwittransitie breed in te zetten op campagnes om inwoners van jong tot oud bewust te maken van het belang van een goede balans in de consumptie van eiwitten, het tegengaan van voedselverspilling, het belang van de korte keten en keuzes voor gezonde voeding.

We willen deze rollen vervullen op twee niveaus:

- Om echt impact te creëren is het noodzakelijk mee te gaan in de grote maatschappelijke beweging die op de thema's binnen het programma gaande is. Een duurzaam voedselsysteem houdt niet op bij de regio, maar met de ervaringen in de regio kunnen we een bijdrage leveren aan die grote beweging. Het is daarom noodzakelijk hier inzet op te plegen. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om het meepraten over de uitvoering van de Nationale Eiwitstrategie, de verbinding met de transitie in het Landelijk gebied, de mogelijkheden die de Green Deal in Europa ons biedt en de zaken die er spelen bij onze Triple Helix partners.
- Zorg dragen dat onze regio als voorbeeld kan dienen voor de transitie naar een duurzaam voedselsysteem. Het is daarom van belang om ook hierin goed te kijken welke rol we als regio kunnen vervullen om bedrijven en inwoners in onze eigen regio onderdeel te laten zijn van de transitie. Dit doen we door actief te participeren in de netwerken rond gezonde voeding en bewegen, pilots uit te zetten in de eigen regio, bedrijven te stimuleren innovatief bezig te zijn met productie en gebruik van voeding en de consument bewust te maken dat gezond en duurzaam geproduceerd voedsel voor een groot deel ook uit de eigen regio kan komen.

Relatie met Regio Deal

Er zijn allerlei onderzoeken die in de Regiodeal gedaan worden op het gebied van voeding en gezondheid. In 2024 wordt extra aandacht besteed aan de borging van de resultaten van de Regiodeal (loopt af in 2024) in het programma Voeding voor een gezond leven en het identificeren van vervolgstappen die naar aanleiding hiervan vanuit het programma moeten worden gezet.

Doelen Voeding voor een gezond leven

Eiwittransitie:

- Duurzame productie van dierlijke en plantaardige eiwitten
- Inwoners bewust maken en meer gebruik laten maken van (alternatieve) plantaardige eiwitten

Voedselverspilling:

50% minder voedselverspilling in 2050

Korte ketens:

Aanbod van regionale producten vergroten

Bekendheid bij inwoners en afname van regionale producten vergroten.

Gezonde voeding:

Bevorderen van gezonde voeding en leefstijl voor behoud van vitaliteit/ kwaliteit van leven

Benodigde financiën in:

2024: € 256.000

2025: € 267.000

2026: € 278.000

2027: € 290.000

2.2.3. Energietransitie

Regio Foodvalley heeft de ambitie om in 2050 een energieneutrale regio te zijn en in 2030 een CO₂-reductie gerealiseerd te hebben van 55% ten opzichte van 1990.

Werkprogramma

Energie

Zo draagt het programma in 2024 bij aan de energiedoelen van de Strategische Agenda

- Versnellen en mogelijk maken van projecten gericht op duurzame opwek van energie, energiebesparing en CO₂-reductie, zodat Regio Foodvalley in 2050 energieneutraal is, met behoud van landschappelijke kwaliteiten en de aantrekkelijke leefomgeving.
- Verduurzaming van de bebouwde omgeving (isolatie, besparen en aardgasvrij) en ontzorging van huiseigenaren en bewoners.
- Verduurzaming van bedrijventerreinen in relatie tot zon-op-dak, infrastructuur en energiebesparing
- Regionaal programmeren en prioriteren van de benodigde uitbreiding van netcapaciteit en infrastructuur. Dit doen we in samenhang met andere opgaven en met de partners in de regio.
- We leggen de verbanden met andere thema's in de regio en via de Regionale Energie Strategie met het landelijk programma NPRES. Zo continueren wij de interbestuurlijke samenwerking en samenwerking met andere stakeholders, zodat projecten gebiedsgericht opgepakt worden en integrale belangenafweging plaatsvindt tussen verschillende opgaven in dezelfde ruimte.
- Inventariseren van mogelijkheden voor het creëren van extra werkgelegenheid in onze regio door in te zetten op opleidingsmogelijkheden en banen rondom het realiseren en aanpassen van de netinfrastructuur en de warmtetransitie.

Relatie met Regio Deal

De Regio Deal zet in op versnelling van klimaatneutrale en circulaire landbouw, het beperken van emissies, maar ook het tegengaan van voedselverspilling, kortere voedselketens en stimuleren van consumenten tot het maken van gezonde en duurzame voedingskeuzes. Dit heeft een positief effect op CO₂ reductie (bijvoorbeeld door beperktere transportbewegingen) en draagt bij aan besparing.

Doelen Energietransitie

- Ondersteunen, organiseren en uitvoeren van regionale projecten en activiteiten voor het behalen van de RES 1.0-doelstellingen. Deze projecten en activiteiten dragen ook bij aan de doelen van de Strategische Agenda en bestaan onder andere uit:
 - Lokale en regionale communicatie. Zo zetten we in op regionale campagnes over o.a. besparen, duurzame opwek en de warmtetransitie
 - Vergroten van draagvlak en kennis onder inwoners en bedrijven door hen te betrekken bij de energietransitie. Dat gebeurt vooral lokaal, maar indien noodzakelijk en van toegevoegde waarde ook regionaal.
 - We monitoren de voortgang van lokale initiatieven en projecten binnen de regio Foodvalley die bijdragen aan duurzame opwek van energie, energiebesparing en de warmtetransitie.
 - We monitoren de voortgang van (lokale) bijdragen aan duurzame opwek (zonne-energie op dak, land en restgronden en grootschalige opwek windenergie en zon) in samenhang met de netcongestieproblematiek.
 - We doen aan Kennis delen en dragen waar mogelijk en van toegevoegde waarde bij aan innovatieprojecten.
 - We monitoren de voortgang van (lokale) bijdragen aan 1,5% energiebesparing per jaar en activiteiten gericht op CO₂-reductie.
- De RES 2.0 bevat enerzijds een actuele stand van zaken van de cijfermatige onderbouwing van duurzame opwek en het bod en een concretisering van de plekken voor opwek van duurzame energie (voortgangsmonitor RES 2.0, 2023). Daarnaast kan een herijking door het actualiseren van de RES1.0 plaatsvinden met mogelijk het door ontwikkelen van strategie en beleid dat voortkomt uit de ervaringen met de uitvoering en maatschappelijke ontwikkelingen. Als een

herijking door het actualiseren van de RES 1.0 dient plaats te vinden, zal de uitvoering daarvan plaatsvinden in de 2^e helft 2023 en de eerste helft van 2024. Voor het doorlopen van het proces richting herijking RES 2.0 zal gewerkt worden met een brede betrokkenheid van stakeholders. Het opleveren en eventueel het laten vaststellen van de RES 2.0 zal – indien van toepassing – waarschijnlijk medio 2024 plaatsvinden.

- Verbinding concretiseren tussen de RES en de warmtetransitie en het actualiseren van de Regionale Structuur Warmte (RSW). Dit is ook een onderdeel van de voorgangsmeter RES2.0 in samenhang met de RSW 2.0 (Regionale Structuur Warmte).
- Continueren van strategisch overleg tussen bestuurders en andere partijen zoals de woningbouwcorporatie over Verduurzaming van de gebouwde omgeving (BO Wonen en Duurzaamheid) en verbinding leggen met de RES.
- Door ontwikkelen van Samenwerkende Energieloketten regio Foodvalley (vooral gericht op inwoners). We onderzoeken mogelijkheden voor vergroten slagkracht energiecoöperaties bijvoorbeeld door kennisdelen en fondswerving.
- Door ontwikkelen van het verduurzamen van bedrijventerreinen in relatie tot zon-op-dak, infrastructuur en energiebesparing. Hierbij zal in nauwe samenwerking met andere partijen worden bekeken hoe uitvoering van Label C een bijdrage kan leveren aan de doelstellingen van de Energietransitie.
- Regionale afstemming over de planning en prioritering van uitbreiding netcapaciteit en infrastructuur. Inclusief de raakvlakken met de uitbreiding van netcapaciteit die nodig is voor andere ontwikkelingen vanuit industrie, mobiliteit, bedrijventerreinen en woonopgave. Goede afstemming tussen projecten onderling en de benodigde uitbreiding van netinfrastructuur, zodat doelmatige investeringen worden gedaan en efficiënt met de middelen wordt omgegaan.
- Verbinding en afstemming met andere thema's en opgaven van de regio zoals de Woonagenda 2.0 (thema duurzaam wonen), Bereikbaarheidsagenda Regio Foodvalley, Regio Deal (Klimaat neutrale en circulaire landbouw), Programma Voedsel (korte ketens), Human Capital en Programma Circulaire economie.

Benodigde financiën in:

2024: € 239.000

2025: € 248.000

2026: € 257.000

2027: € 266.000

2.2.4. Human Capital

Het programma Human Capital heeft als hoofddoel om middels activiteiten bij te dragen aan een goed functionerende arbeidsmarkt in Regio Foodvalley en door middel van een goed functionerende arbeidsmarkt bij te dragen aan een economische topregio Foodvalley waarin het goed wonen, werken, leren en leven is.

Werkprogramma

Werkgelegenheid

De Strategische Agenda 2020-2025 vormt het strategische overkoepelende kader voor de Human Capital Agenda. Een Human Capital Agenda is gericht op het versterken van de economische structuren en de verbindingen tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt op (middel) lange termijn. In de Human Capital Agenda raken genoemde domeinen elkaar omdat het gaat over de gehele (potentiële) beroepsbevolking: werkenden, werkzoekenden, niet actief arbeidspotentieel en studenten. De nadruk ligt op de verbinding tussen werken, leren en innoveren. In de uitvoerende rol ligt het zwaartepunt bij de ondernemers/werkgevers en bij het (domein) onderwijs.

In de eerste helft van 2022 is gewerkt aan het ontwikkelen van een Human Capital Agenda voor de komende jaren, in elk geval tot en met 2025, maar ook verder.

Zo draagt het programma in 2024 bij aan de doelen van de Strategische Agenda

Regio Foodvalley heeft te maken met een aantal urgente thema's. Onder andere een zeer krappe arbeidsmarkt en daardoor aanhoudende tekorten in nagenoeg alle sectoren, een veranderende demografie, verschuiving van waarden van de jongere generatie (bijv. ten aanzien van flexibilisering), onvoldoende aansluiting van vaardigheden, skills en competenties bij de vraag en de ontwikkelingen op dit terrein in de onderwijskolom.

Voor 2024 zijn in elk geval de volgende thema's van groot belang voor een goed functionerende arbeidsmarkt:

1. Leven Lang Ontwikkelen

Initiatieven op het gebied van (bij/om)scholing van zittend en toekomstig personeel, zodat medewerkers hun ervaring en ontwikkelde competenties inzetten op de plek waar ze het meeste nodig zijn:

- Transities vormgeven: voor ieder probleem op de arbeidsmarkt zijn de mensen deels aanwezig, maar op de verkeerde plek.
- Duurzame inzetbaarheid: mensen vanuit het vak van het verleden opleiden voor de kansen van de (nabije) toekomst.

2. Elk Talent telt

Welke initiatieven dragen bij aan het beter bereiken van het zgn. 'onbenutte arbeidspotentieel', te weten de beroepsbevolking in Regio Foodvalley die ofwel in deeltijd werkzaam is of nog niet werkzaam is op de arbeidsmarkt.

- Het aantal mensen dat (on)vrijwillig niet deelneemt aan de arbeidsmarkt, wordt tot een minimum bereikt. We ondersteunen parttimers die meer willen werken, werknemers die van baan en/of sector willen switchen en bereiken hen die (nog) niet beschikbaar zijn voor de arbeidsmarkt.
- Uitgangspunt hierbij is de keuze en inzet van het individu en dienst talenten/competenties. Een effectieve arbeidsmarkt vraagt om het individu in staat te stellen zich een leven lang door te ontwikkelen, op elk niveau.

3. Toptalent kiest voor de regio

Hoe behouden we toptalent voor de regio/ hoe zorgen we ervoor dat we aantrekkelijk zijn voor instroom van toptalent naar de regio.

- Het binden en boeien van talent gebeurt op alle niveaus en binnen alle sectoren;
- Investeren in de bekendheid van de mogelijkheden die de regio biedt voor talent;
- Optimale leefomgeving en bereikbaarheid is cruciaal. Investeren afstemmen o.b.v. persona's te werven medewerkers;
- Van werk naar werk en omscholing: stimuleren dat medewerkers zich nu al ontwikkelen zodat zij in de toekomst optimaal inzetbaar blijven.

Relatie met Regio Deal

Bij de ontwikkeling van de Human Capital Agenda voor de komende jaren zal expliciet worden gekeken op welke manier deze agenda ook aansluit op het realiseren van de ambities in de Regio Deal.

Benodigde financiën in:

2024: € 279.000

2025: € 290.000

2026: € 301.000

2027: € 312.000

2.2.5. Innovatie, clustervorming en circulair

De regio bouwt aan een toekomstbestendige regionale economie door stimulering van innovatie, clustervorming en circulair ondernemen.

Werkprogramma

Economie

Zo draagt het programma in 2024 bij aan de doelen van de Strategische Agenda

- Vergroten van samenwerking in grotere en kleinere clusters en netwerken.
- Vergroten van samenwerking en effectiviteit bij innovatie en Human Capital initiatieven.
- Tot stand brengen van kennisinteractie tussen ondernemers in de Maakindustrie en Food industrie en Food gerelateerde bedrijven in de regio.
- Effect van het Programma Living Lab Regio Foodvalley Circulair vergroten. Realiseren van innovatieve ketenprojecten, verbinden onderwijs en mkb en uitbreiding inhoudelijke thema's door werkplaatsen.

Relatie met Regio Deal

Relatie met spoor 3 van de Regio Deal: Kennis & Innovatie

Doelen innovatie en clustervorming

- Verdubbeling van de externe innovatie (meer onderlinge samenwerking en crossovers) van 17% naar 35%,
- Toename in productinnovatie (verbeteringen van producten) van 50% naar 60%,
- Toename in procesinnovatie (verbeteringen van productie- of bedrijfsprocessen) van 43% naar 53%,
- Toename in marktinnovatie van 19% naar 29%, met name binnen clusters.

Doelen circulaire economie

- Duurzamer gebruik van grondstoffen
- Meer concurrerend vermogen
- Regio Foodvalley als innovatieve kennisregio

Benodigde financiën in:

2024: € 255.000

2025: € 266.000

2026: € 277.000

2027: € 288.000

2.2.6. Fysieke randvoorwaarden (economie en mobiliteit)

Regio Foodvalley wil een aantrekkelijke locatie zijn voor bedrijven in de kennisdomeinen Agri en Food, ICT, Poultry, maakindustrie en logistiek. Regio Foodvalley werkt aan het verbeteren van de bereikbaarheid van de regio, rekening houdend met de waarden slim, duurzaam en gezond, aan goede vestigingslocaties en digitale ontsluiting.

Werkprogramma's

Economie

Mobiliteit

Zo draagt het programma economie in 2024 bij aan de doelen van de Strategische Agenda

- Zorg dragen voor voldoende toekomstbestendig aanbod van bedrijventerreinen van de juiste kwaliteit, waarbij de toekomstige marktbehoefte (volgens de prognoses) het uitgangspunt is.
- Behoud van de leefbaarheid door leegstand in binnenstedelijke gebieden te voorkomen die als gevolg van PDV kan ontstaan.
- Tijdig bijstellen van beleidsambities. Signaleren welke kantoorlocaties nodig zijn om de ambities van Regio Foodvalley maximaal te realiseren en tegelijkertijd het lokale en regionale bedrijfsleven optimaal te blijven accommoderen.
- Inzicht in uitwerking ambities en signaleren trends bedrijventerreinen.
- Stimuleren van jong ondernemerschap.
- Actief participeren in verschillende ruimtelijke trajecten en mede richting geven aan lange termijn vraagstukken en (rijks)investeringen. Daarbij streven we naar een goede balans tussen de verschillende opgaven.
- Ondernemers in verbinding brengen met de juiste instanties en personen, en meerwaarde creëren door het koppelen van ondernemers aan regionale programma's.

Doelen Economie behalen door

Goede werklocaties, de regio wil;

- 'Haar' bedrijven en instellingen in alle levensfasen huisvesten en faciliteren.
- Werklocaties ontwikkelen en deze in hun onderlinge samenhang bezien.
- Inzetten op complementariteit i.p.v. concurrentie van deze werklocaties en neemt daar een actieve rol in.

Benodigde financiën in:

2024: € 160.000 *

2025: € 159.000

2026: € 138.000

2027: € 182.000

* Door de veranderende marktsituatie; invloed Covid en andere, meer kwalitatieve, vraag naar kantoorruimten is de verwachting dat het budget om te komen tot een actualisatie van het regionaal kantorenbeleid te krap is. Voorgesteld wordt het budget te verhogen met €10.000,-.

Zo draagt het programma mobiliteit in 2024 bij aan de doelen van de Strategische Agenda

Slimmer: we benutten onze netwerken optimaal met inzet van gedragsmaatregelen en slimme verkeerstechnieken; alleen voor specifieke situaties zetten we in op uitbreiding of zelfs nieuwe aanleg van infrastructuur, met efficiënt ruimtebeslag en een goede kosten-batenanalyse.

Duurzamer: we kiezen die maatregelen die zorgen voor minder CO₂-uitstoot en verbetering van de luchtkwaliteit. Dit kan door minder te reizen/samen te reizen, bewust te kiezen voor schonere transportmiddelen (fiets, spoor, hoogwaardig OV) en duurzaam autogebruik (autodelen, zero-emissie auto's). Binnen de ruimtelijke ontwikkelingen wordt gestuurd op nabijheid van locaties voor wonen / werk / voorzieningen.

Gezonder: Regio Foodvalley heeft ook het imago van een gezonde regio. We werken aan een toename van het fiets/ebike-gebruik en een goede leefomgeving (luchtkwaliteit, veiligheid).

Deze strategie wordt in de Bereikbaarheidsagenda 2023 - 2026 uitgewerkt in drie programmalijnen.

- Bovenregionale bereikbaarheid
- Regionale bereikbaarheid
- Kernambities Veilig, Schoon en Slim

Doelen Mobiliteit

- We zorgen ervoor dat de regio vanuit alle richtingen goed bereikbaar is.
- We zorgen ervoor dat de regio optimaal en comfortabel bereikbaar is.

Benodigde financiën in:

2024: € 161.000

2025: € 168.000

2026: € 175.000

2027: € 182.000

2.2.7. Quality of Living (wonen en ruimte)

Het vergroten van de aantrekkelijkheid en wervingskracht van het wonen en leven in Regio Foodvalley. De regio heeft unieke landschappen, karakteristieke en vitale dorpen en steden. Onze ambitie is om de uitdagingen die er zijn zo te benutten dat het de identiteit van de regio versterkt.

Werkprogramma's

Wonen

Ruimte

Zo draagt het programma wonen in 2024 bij aan de doelen van de Strategische Agenda

Het hoofddoel van het programma Wonen is om de woonopgave in Regio Foodvalley af te stemmen en te sturen. Leidraad voor het werkplan 2024 zal zijn het Regionaal Actieprogramma Wonen 2021-2024. Dit tegen de achtergrond van de uitvoering van de Verstedelijkingsstrategie Groene Metropool en het met het Rijk afgesloten Verstedelijkingsakkoord. Belangrijk is daarnaast dat het Rijk in het voorjaar 2022 het Nationale Woon- en Bouwagenda en Programma Woningbouw heeft vastgesteld. Meer woningbouw en vooral meer betaalbaar woningbouw zijn terug op de Rijksagenda. Dit leidt begin 2023 tot een Woondeal tussen de regio, provincies en het rijk over aantallen betaalbare woningbouw tot en met 2030, zowel in de huur- als de koopsector. De uitvoering van die Woondeal is een tweede factor voor de regionale samenwerking in 2024.

In 2024 zal binnen het programma wonen op hoofdlijn nog steeds gewerkt worden aan de doelen van de Strategische Agenda. Tegelijk zijn een aantal doelen geconcretiseerd en worden nieuwe accenten gelegd. Gezien de opgave om tot 2040 40.000 nieuwe te realiseren, woningen waarvan 25.000 tot en met 2030, werken gemeenten, regio, woningcorporaties en marktpartijen steeds nauwer samen. Ook omdat bij de woningbouw betaalbaarheid nu voorop staat: bijna 30% sociale huur en 33% betaalbare koop.

Onveranderd is dat woningbouw en wonen een belangrijke kwalitatieve opgave vormen. Dat betekent werken aan Vitale en duurzame steden, dorpen en wijken, met name als gaat om verduurzaming van de bestaande woningvoorraad en voldoende maatschappelijke voorzieningen. Die kwalitatieve opgave heeft nog meer gewicht gekregen met de verschillende nieuwe programma's voor Wonen en Zorg en Duurzaamheid die het Rijk in het voorjaar van 2022 heeft geïntroduceerd.

Doelen wonen

In het Actieprogramma Wonen zijn de volgende programmalijnen onderscheiden waar ook in 2023 volop aan gewerkt zal worden.

1. Stimuleren (betaalbare) woningbouw
2. Duurzaamheid

3. Wonen en Zorg

Hoe wordt gewerkt aan de hoofddoelen van de Strategische Agenda?

- Voldoende woningen en woningbouw (d.m.v. programmalijn 1)
- Gedifferentieerde en hoogwaardige woningvoorraad (d.m.v. programmalijn 1)
- Vitale en duurzame steden en wijk (d.m.v. programmalijnen 2 en 3)

In het Regionaal Actieprogramma Wonen zijn per programmalijn de ambitie en deelprojecten bepaald. Elke programmalijn kent een adoptiegemeente met een bestuurlijke en ambtelijke trekker (in programma 1 zijn dat twee adoptiegemeenten). De adoptiegemeenten nemen het initiatief en dragen verantwoordelijkheid voor de inhoudelijke uitwerking van de programmalijn. De adoptiegemeenten worden ondersteund door de inzet van een procesregisseur. De procesregisseur ondersteunt de uitvoering van het actieprogramma.

Voor de uitvoering van de regionale woondeal en het in 2023 vast te stellen bestuursconvenant is een projectleider actief die nadrukkelijk samenwerking zoekt met gemeenten, corporaties en bouwende marktpartijen.

Benodigde financiën Wonen in:

2024: € 217.000 *

2025: € 225.000

2026: € 233.000

2027: € 241.000

* Dit is een verhoging van €40.000 en is nodig voor:

Uitvoering van de afspraken in de Woondeal en Bestuursconvenant.

In Q1 2023 ondertekenen rijk, provincies en Regio Foodvalley de woondeal. Centraal daarin staan inhoudelijke afspraken over woningbouwaantallen tot en met 2030 en de betaalbaarheid ervan. Naar verwachting wordt in Q2 2023 tussen gemeenten een bestuursconvenant gesloten, aangevuld met afspraken tussen gemeenten, woningcorporaties en marktpartijen. Het doel van het bestuursconvenant en de genoemde afspraken is om betere samenwerking tussen gemeenten, corporaties en marktpartijen te bewerkstelligen. Denk aan het maken van afspraken over grotere bouwstromen, het standaardiseren van kwaliteitseisen over woonproducten en het tussen gemeenten afstemmen van omgevingseisen bij woningbouwprojecten en ook regels bij sociale huur door marktpartijen.

Versterking van de inzet op het Actieprogramma o.a. vanwege de rijksprogramma's

De programma's voor Wonen en Zorg en voor Duurzaamheid bevatten de uitvoering van een beleidsintensivering waar ook de regio een rol in dient te nemen. Het is de verwachting dat dit leidt tot een herijking van het actieprogramma op de programmalijn Wonen en Zorg en de programmalijn Duurzaamheid. Van belangrijk is ook dat het Rijk voornemens is per 1 januari 2024 de Wet op regie Volkshuivering ingevoerd te hebben die meer interventiemogelijkheden van overheden mogelijk moet maken. Dat geeft meer kansen maar ook noodzaak tot regionale afstemming en samenwerking.

Versteving van de bijdrage aan de uitvoering van het Verstedelijkingsprogramma waar Wonen een dominante bouwsteen van is.

Het in Q4 2022 af te sluiten Verstedelijkingsakkoord leidt tot een meerjarig Verstedelijkingsprogramma. De bouw van 40.000 woningen tot 2040 speelt daarin een prominente rol.

Zo draagt het programma ruimte in 2024 bij aan de doelen van de Strategische Agenda

In de Strategische Agenda is geconstateerd dat de ontwikkelingen die vanuit verschillende domeinen op de regio afkomen (zoals de woningbouwopgave, landbouwtransitie, energietransitie, mobiliteit, recreatie en natuur en landschap) en met elkaar strijden om de beperkte beschikbare ruimte. "Het goed afwegen en verknopen van deze, soms tegenstrijdige belangen, naar een win-win situatie zal een belangrijke opgave worden, waarbij regionale afstemming en voor sommige onderdelen bovenregionale afstemming noodzakelijk is." (Strategische Agenda 2020 - 2025, p.17) Binnen het werkprogramma ruimte wordt deze regionale en bovenregionale afstemming vormgegeven. Daarmee vormt het de ruimtelijke doorvertaling van de Strategische Agenda.

Doelen ruimte

Het doel is om integrale afwegingen in het ruimtelijk domein mogelijk maken, zodat er goede regionale ruimtelijke verdeling plaatsvindt waardoor het karakter van de regio behouden en versterkt wordt.

In de Verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley werken we langjarig samen met andere overheden (Rijk, provincies, waterschappen) aan deze opgaven. De komende jaren zal daarbij meer en meer de stap van strategie naar uitvoering gezet worden. Zo geven we vervolg aan dat wat in de onderzoeksagenda's bij de Verstedelijkingsstrategie is aangekondigd. Dit betekent dat we toewerken naar investeringsrijpe voorstellen en dus meer gaan doen aan detailleren en onderbouwen. Hierin zal nadrukkelijker de verbinding met andere (Rijks)programma's gezocht worden, met name het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) en het Nationaal Programma Regionale Energie Strategieën (NPRES).

Om te komen tot investeringsrijpe voorstellen is voorbereidend onderzoek nodig. De financiële inzet van het programma ruimte zal hier in belangrijke mate op gericht zijn. Gezien het integrale karakter zullen de onderzoeksvragen betrekking veelal hebben op meerdere programma's en sectoren (mobiliteit, verstedelijking, duurzaamheid, economie etc.).

Relatie met Regio Deal

Zowel Quality of Living als Fysieke Randvoorwaarden zijn randvoorwaardelijke programma's en hebben met name indirect een relatie tot de Regio Deal. Inhoudelijke relaties zijn er wanneer de Regio Deal een ruimtelijk aspect krijgt. Dit is bijvoorbeeld het geval binnen het spoor Landbouwtransitie wanneer het gaat om ruimte om te ondernemen, verdienmodellen en meetsystemen. Hier ligt relatie met het Landbouwperspectief (onderdeel van de Regionale Ruimtelijke Verkenning). Binnen het spoor Voeding voor een gezond leven gaat het bijvoorbeeld om het streven naar een gezonde voedselomgeving.

Benodigde financiën in:

Ruimte

2024: € 82.000

2025: € 85.000

2026: € 88.000

2027: € 92.000

2.3. COMMUNICATIE

Het Communicatieplan 2020-2025 geeft koers aan alle communicatieacties en uitingen met Regio Foodvalley als afzender. Het beschrijft de doelen, strategie, positionering, boodschappen en de uitvoering.

Regio Foodvalley streeft naar duurzame, consequente en consistente communicatie. Wij bieden een podium aan de programma's, projecten en alle initiatieven uit de Strategische Agenda en wij staan in verbinding met ons netwerk.

Communicatiedoelstellingen

- Regio Foodvalley meer zichtbaar maken bij bedrijven, onderwijs-/ kennisinstellingen en inwoners van de regio.
- Communicatie-inspanningen meetbaar maken; daarmee krijgen we meer inzicht in het effect van onze inzet en komen we meer te weten over de relevantie van onze content.
- Partners uit de Strategische Agenda actief informeren over de inhoud, processen en de voortgang van de verschillende thema's.

Communicatie draagt bij aan de onderlinge samenwerking tussen organisaties met als doel de samenwerking te vergroten, te stimuleren en uit te dragen onder de doelgroepen. Om die reden wordt ook samengewerkt met de mensen die de communicatie van de Regio Deal Foodvalley verzorgen.

Wij intensiveren de komende jaren de communicatie met onze doelgroepen. Wij deden in 2022 onderzoek hoe wij onze content nog beter kunnen inzetten om de doelgroep ondernemers te bereiken. Naar aanleiding van een panelonderzoek, enquêtes, polls via LinkedIn en zoekwoordenonderzoek vernieuwen wij onze communicatiemiddelen.

Ontdek, Ontmoet & Beleef Regio Foodvalley

Hoe gaan wij dat doen?

- één keer per vier jaar (in het voorjaar ná de gemeenteraadsverkiezingen) organiseren wij een meerdaagse brede netwerkbijeenkomst met bedrijfsbezoeken. Deze grote bijeenkomst organiseren wij in samenwerking met de Regio Deal Foodvalley. Hiervoor gebruiken wij de website www.regiofoodvalleydays.nl.

- Regio Foodvalley heeft een samenwerking met de FOV op het gebied van communicatie. Wij publiceren relevante content voor ondernemers op het platform chainels en zijn zichtbaar bij de business events van de bedrijvenkringen
- Ieder jaar (met uitzondering van het jaar waarin de gemeenteraadsverkiezingen worden gehouden) organiseren wij (in juni) een regiotoer voor raadsleden. Het doel van de regiotoer is kennisdelen en kennismaken. De uitnodiging delen wij met de andere partners van de Strategische Agenda en de Economic Board.
- Voortzetten van (online) magazine Groei, waar bedrijven, organisaties en projecten worden uitgelicht.
- Advertenties in (zakelijke) magazines
- Raadsleden informeren wij over actuele thema's uit de Strategische Agenda via informatiebijeenkomsten (2-3x per jaar). Statenleden van provincie Utrecht en Gelderland ontvangen ook een uitnodiging.
- We zetten meer in op bekendheid van Regio Foodvalley bij de inwoners door het actief te publiceren op social media, free publicity en maken van human interest verhalen.
- De website www.ontdekregiofoodvalley.nl verder te ontwikkelen om inwoners de parels van Regio Foodvalley te laten ontdekken.
- Eens in de vier jaar wordt een brede netwerkbijeenkomst georganiseerd. De volgende is in 2026 en hiervoor is extra budget opgenomen.

2.4. PUBLIC AFFAIRS

Public Affairs is het strategische proces van inspelen op (politieke) besluitvorming, veranderingen in de maatschappij en de publieke opinie die van invloed zijn op het functioneren van de eigen organisatie.

Wat betekent dit voor Regio Foodvalley?

- Public Affairs werkt - zowel bestuurlijk als ambtelijk - aan een sterke positionering van Regio Foodvalley zodat zij een betrouwbare en invloedrijke gesprekspartner is voor externe partijen. De Economic Board speelt hierbij een belangrijke rol.
- Wij realiseren hiermee een belangrijke randvoorwaarde voor impactvolle regioprogramma's en wij dragen hiermee bij aan het realiseren van de ambities zoals die zijn omschreven in de Strategische Agenda 2020-2025.
- Wij maken, om deze rol effectief en efficiënt te vervullen, gebruik van een procesmatige aanpak op stakeholdermanagement, communicatie en beïnvloeding.
- We houden rekening met en wij anticiperen op veranderingen in provinciaal, nationaal en Europees beleid (bijvoorbeeld na verkiezingen of na de start van een nieuw kabinet) en ontwikkelingen in het publieke debat (bijvoorbeeld over klimaat).
- Regio Foodvalley heeft een goede uitgangspositie in het speelveld waarin beleid, wet- en regelgeving wordt gemaakt en waarin fondsen worden verdeeld. Dit geldt in Europees verband en in toenemende mate in Den Haag en op provinciaal niveau.
- De samenwerkingsverbanden met andere Europese regio's (zoals Östergötland (Zweden) en Business Region Aarhus (Denemarken)) zijn essentieel voor het realiseren van nieuwe Europees gefinancierde programma's.

Waar houden we ons in 2024 mee bezig op het gebied van Public Affairs?

- We bouwen de samenwerking met twee andere foodregio's (Greenport Venlo en Agri Food Capital in Food NL) verder uit en richten ons daarbij vooral op het positioneren van Food NL in Brussel en de Europese fondsen op het gebied van onze twee dna-onderwerpen landbouw en voeding.
- In 2024 worden de drie programma's 1) landbouw en vitaal platteland, 2) voeding voor een gezond leven, 3) innovatie, clustervorming circulair van Regio Foodvalley mede door externe gelden gefinancierd.
- In 2024 worden minimaal 3 lobbysuccessen gerealiseerd die bijdragen aan de doelen van de programma's. Deze doelen worden in 2023 met de programmamanagers geformuleerd.
- Verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley.
- In 2024 wordt de positie van de Economic Board bij het uitdragen van regionale belangen richting regio, Rijk en Brussel versterkt.
- In 2024 wordt in samenwerking met de Regiodeal en de Economic Board een werkbezoek van 'Den Haag' aan Regio Foodvalley georganiseerd.

2.5. ONDERSTEUNING BESLUITVORMINGSPROCES

Het regiokantoor ondersteunt de processen van beleidsvorming en besluitvorming voor de samenwerkende gemeenten en daarnaast ook het functioneren van de Economic Board Regio Foodvalley. Deze ondersteuning is gericht op transparante, heldere besluitvorming die recht doet aan de ambities van de Strategische Agenda. Bij deze besluitvorming zijn geen bevoegdheden overgedragen van raden en colleges naar de Gemeenschappelijke Regeling, maar zijn taken opgedragen.

Dit betekent dat raden en colleges goed aangesloten moeten blijven op de onderwerpen en activiteiten van de regio. Dit organiseert de regio door:

- Regelmatige nieuwsbrieven (minimaal zes per jaar)
- Drie of vier raadsinformatiebijeenkomsten per jaar
- Twee edities van Groei, het magazine van de regio
- Een actueel overzicht van alle projecten waar de regio bij betrokken is op de website
- Eens per jaar een aanvullende voortgangsrapportage
- Regelmatig een raadsinformatiebrief (bij actuele onderwerpen)
- Zes bijeenkomsten van de regiocommissie per jaar, waarbij naar de actualiteit en de kwaliteit van processen van regionale besluitvorming wordt gekeken
- Op aanvraag presentatie voor raad of raadscommissie over regionale thema's

Daarnaast kijkt de regio voortdurend naar nieuwe mogelijkheden om gemeenteraden en andere belanghebbenden goed te informeren over de regionale ambities, activiteiten en besluitvorming. Hierbij kan gedacht worden aan zaken als een online thema-uitzending of een regiotour.

In 2022 is een succesvolle pilot regionaal raadsgesprek rondom de Verstedelijkingsstrategie georganiseerd op initiatief van de Regiocommissie. De bedoeling is om dit vaker te organiseren.

Het is niet alleen belangrijk gemeenteraden goed te informeren, maar het is minstens zo belangrijk gemeenteraden op het juiste moment te betrekken bij (grote) regionale trajecten zoals visievorming (van Strategische Agenda tot Woonvisie en van RES tot Voedselvisie) en raden kaders te vragen. Het regiobestuur hecht aan goede betrokkenheid van raden en realiseert zich dat samenwerking met andere gemeenten en met triple helixpartners kan leiden tot een 'ver-van-mijn-bed-show-gevoel' als raden onvoldoende aangesloten zijn. En dat doet geen recht aan het belang van de regionale én triple helixsamenwerking.

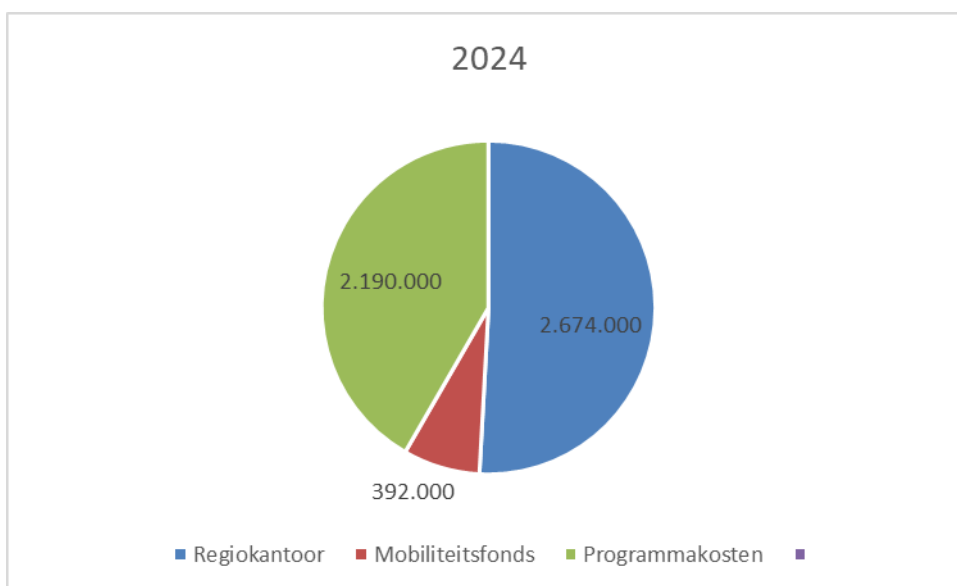

3. FINANCIËLE BEGROTING REGIO FOODVALLEY 2024 - 2027

3.1 DE BEGROTINGSOPBOUW: INZICHT IN RELATIE INZET EN MIDDELEN

De begroting is opgebouwd langs drie hoofdonderdelen:

1. De kosten die gemoeid zijn met het regiokantoor
2. De kosten voor het mobiliteitsfonds
3. De kosten voor de werkprogramma's (inclusief de kosten voor programmamanagers)

Figuur 2 De verdeling van de middelen

3.2 OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN BEGROTING REGIO FOODVALLEY

	2024	2025	2026	2027
Lasten	5.256.000	5.420.000	5.004.000	5.186.000
Kosten Regiokantoor	3.066.000	3.181.000	2.735.000	2.790.000
1. Regiokantoor	2.963.000	3.062.000	2.706.000	2.761.000
2. Economic Board	103.000	119.000	29.000	29.000
Programmakosten	2.190.000	2.239.000	2.269.000	2.396.000
3.Landbouwtransitie	541.000	531.000	522.000	543.000
4.Voeding voor gezond leven	256.000	267.000	278.000	290.000
5.Energietransitie	239.000	248.000	257.000	266.000
6.Human Capital	279.000	290.000	301.000	312.000
7.Innovatie,clustervorming en CE	255.000	266.000	277.000	288.000
8.Fysieke randvoorwaarden	321.000	327.000	313.000	364.000
9.Quality of living	299.000	310.000	321.000	333.000
Baten	-5.256.000	-5.420.000	-5.004.000	-5.186.000
Kosten Regiokantoor	-3.066.000	-3.181.000	-2.735.000	-2.790.000
1. Regiokantoor	-2.963.000	-3.062.000	-2.706.000	-2.761.000
2. Economic Board	-103.000	-119.000	-29.000	-29.000
Programmakosten	-2.190.000	-2.239.000	-2.269.000	-2.396.000
3.Landbouwtransitie	-541.000	-531.000	-522.000	-543.000
4.Voeding voor gezond leven	-256.000	-267.000	-278.000	-290.000
5.Energietransitie	-239.000	-248.000	-257.000	-266.000
6.Human Capital	-279.000	-290.000	-301.000	-312.000
7.Innovatie,clustervorming en CE	-255.000	-266.000	-277.000	-288.000
8.Fysieke randvoorwaarden	-321.000	-327.000	-313.000	-364.000
9.Quality of living	-299.000	-310.000	-321.000	-333.000
Eindtotaal	-	-	-	-

De kosten voor het mobiliteitsfonds zijn in dit overzicht opgenomen onder *1. Regiokantoor*. En de kosten van programmamanagers zijn onderdeel van de programmakosten.

3.3 GEPROGNOTISEERDE BALANS

Begrotingsjaar T

2024

	T-2	T-1	T	T+1	T+2	T+3
	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2026	31-12-2027
Activa						
(im) Materiële vaste activa						
Financiële vaste activa: Kapitaalverstrekkingen						
Financiële vaste activa: Leningen						
Financiële vaste activa: Uitzettingen > 1 jaar						
Totaal Vaste Activa	0	0	0	0	0	0
Vorraden: Onderhanden werk & Overige grond- en hulpstoffen						
Vorraden: Gereed product en handelsgoederen & vooruitbetalingen						
Uitzettingen <1 jaar	6.086.409	5.089.602	5.089.602	5.089.602	5.089.602	5.089.602
Liquide middelen	50.292	427.292	819.292	1.227.292	1.651.292	2.092.292
Overlopende activa	85.057	0	0	0	0	0
Totaal Vlottende Activa	6.221.758	5.516.894	5.908.894	6.316.894	6.740.894	7.181.894
Totaal Activa	6.221.758	5.516.894	5.908.894	6.316.894	6.740.894	7.181.894
Passiva	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2026	31-12-2027
Eigen vermogen	3.455.584	5.516.894	5.908.894	6.316.894	6.740.894	7.181.894
Voorzieningen	0	0	0	0	0	0
Vaste schuld						
Totaal Vaste Passiva	3.455.584	5.516.894	5.908.894	6.316.894	6.740.894	7.181.894
Vlottende schuld	121.848	0	0	0	0	0
Overlopende passiva	2.706.174	0	0	0	0	0
Totaal Vlottende Passiva	2.828.022	0	0	0	0	0
Totaal Passiva	6.283.606	5.516.894	5.908.894	6.316.894	6.740.894	7.181.894

3.4 FINANCIËLE TABELLEN WERKPROGRAMMA'S

Overzicht bijdragen gemeente aan Strategische Agenda 2024-2027

	2024	2025	2026	2027
BIJDRAGE PER GEMEENTE AAN STRATEGISCHE AGENDA				
Gemeente				
Barneveld	388.276	397.742	422.161	443.445
Ede	677.057	696.920	746.172	784.723
Nijkerk	223.282	230.341	248.189	261.527
Renswoude	43.080	43.000	44.326	46.509
Rhenen	102.994	107.305	116.496	122.605
Scherpenzeel	52.644	54.435	58.718	61.807
Veenendaal	290.738	304.957	335.499	353.805
Wageningen	178.929	187.300	205.439	216.579
Totaal	€ 1.957.000	€ 2.022.000	€ 2.177.000	€ 2.291.000

Overzicht splitsing totale programma's in deelgemeenten en overige financiering

	Gemeenten 2024	Overigen	Totaal 2024
3.Landbouwtransitie		525.333	541.000
4.Voeding voor gezond leven		224.667	256.000
5.Energietransitie		223.333	239.000
6.Human Capital		263.333	279.000
7.Innovatie,clustervorming en CE		214.333	255.000
8.Fysieke randvoorwaarden		289.667	321.000
9.Quality of living		216.333	299.000
Eindtotaal	1.957.000	233.000	2.190.000

Overige financiering betreft bijdragen van derden (zoals triple helixpartners en provincies) in de werkprogramma's.

Bijdrage per gemeente per onderdeel van de Strategische Agenda voor 2024

	Barneveld	Ede	Nijkerk	Renswoude	Rhenen	Scherpenzeel	Veenendaal	Wageningen
3.Landbouwtransitie	151.898	209.162	55.560	21.043	25.006	12.806	27.947	21.911
programmamanagement	8.283	16.396	6.044	772	2.732	1.396	9.207	5.503
Projectgeld	143.615	192.766	49.516	20.271	22.274	11.410	18.740	16.407
4.Voeding voor gezond leven	36.972	73.183	26.979	3.447	12.193	6.229	41.098	24.565
programmamanagement	16.566	32.791	12.089	1.544	5.464	2.791	18.415	11.007
Projectgeld	20.406	40.392	14.891	1.902	6.730	3.438	22.683	13.558
5.Energietransitie	36.753	72.749	26.819	3.426	12.121	6.192	40.854	24.419
programmamanagement	8.283	16.396	6.044	772	2.732	1.396	9.207	5.503
Projectgeld	28.470	56.353	20.775	2.654	9.389	4.797	31.647	18.916
6.Human Capital	44.112	87.323	27.420	4.113	14.578	7.445	49.069	29.273
programmamanagement	8.283	16.396	6.044	772	2.732	1.396	9.207	5.503
Projectgeld	35.829	70.928	21.375	3.341	11.847	6.049	39.861	23.769
7.Innovatie,clustervorming en CE	35.271	69.817	25.739	3.288	11.633	5.943	39.208	23.435
programmamanagement	4.169	8.252	3.042	389	1.375	702	4.634	2.770
Projectgeld	31.103	61.565	22.696	2.899	10.258	5.240	34.574	20.665
8.Fysieke randvoorwaarden	47.669	94.356	34.785	4.444	15.721	8.031	52.988	31.672
programmamanagement	16.566	32.791	12.089	1.544	5.464	2.791	18.415	11.007
Projectgeld	31.103	61.565	22.696	2.899	10.258	5.240	34.574	20.665
9.Quality of living	35.601	70.468	25.979	3.319	11.741	5.998	39.574	23.654
programmamanagement	8.283	16.396	6.044	772	2.732	1.396	9.207	5.503
Projectgeld	27.318	54.073	19.934	2.547	9.009	4.603	30.366	18.150
Eindtotaal	388.276	677.058	223.282	43.080	##	52.644	290.738	178.929

Begroting in taakvelden

	2024	2025	2026	2027
Economische ontwikkeling				
Baten	-2.215.000	-2.277.000	-2.175.000	-2.297.000
Lasten	2.215.000	2.277.000	2.175.000	2.297.000
Mutaties reserves				
Lasten	392.000	408.000	424.000	441.000
Openbaar vervoer				
Baten	-553.000	-576.000	-599.000	-623.000
Lasten	161.000	168.000	175.000	182.000
Overhead				
Baten	-2.488.000	-2.567.000	-2.230.000	-2.266.000
Lasten	2.488.000	2.567.000	2.230.000	2.266.000
Eindtotaal	0	0	0	0

3.5 BIJDRAGE PER GEMEENTE - REGIO FOODVALLEY & ECONOMIC BOARD

Gemeente	Regiokantoor	Mobiliteits-fonds	Strategische agenda	Totaal
Barneveld	€ 303.455	€ 64.509	388.276	756.240
Ede	€ 600.664	€ 127.690	677.057	1.405.411
Nijkerk	€ 221.440	€ 47.074	223.282	491.796
Renswoude	€ 28.289	€ 6.014	43.080	77.382
Rhenen	€ 100.080	€ 21.275	102.994	224.350
Scherpenzeel	€ 51.128	€ 10.869	52.644	114.641
Veenendaal	€ 337.321	€ 71.708	290.738	699.767
Wageningen	€ 201.623	€ 42.861	178.929	423.413
Totaal	1.844.000	392.000	1.957.000	4.193.000

Het verschil tussen het totaal van tabel 3.5 en het totaal van tabel 3.2 (€ 1.063.000) wordt veroorzaakt door transparante BTW, vergoeding voor uitgeleend personeel en bijdrages van derden, zoals triple helixpartners en provincies. Tabel 3.5 geeft weer wat er daadwerkelijk bij gemeenten in rekening wordt gebracht.

3.6 BIJDRAGE PER GEMEENTE - MOBILITEITSFONDS

BIJDRAGE PER GEMEENTE AAN MOBILITEITSFONDS				
	2024	2025	2026	2027
Gemeente				
Barneveld	€ 64.509	€ 67.142	€ 69.775	€ 72.573
Ede	€ 127.690	€ 132.902	€ 138.114	€ 143.651
Nijkerk	€ 47.074	€ 48.995	€ 50.917	€ 52.958
Renswoude	€ 6.014	€ 6.259	€ 6.505	€ 6.765
Rhenen	€ 21.275	€ 22.144	€ 23.012	€ 23.935
Scherpenzeel	€ 10.869	€ 11.312	€ 11.756	€ 12.227
Veenendaal	€ 71.708	€ 74.635	€ 77.562	€ 80.672
Wageningen	€ 42.861	€ 44.611	€ 46.360	€ 48.219
Totaal	€ 392.000	€ 408.000	€ 424.000	€ 441.000

o.b.v. inwonersaantallen 1-1-2023

3.7 BEGROTINGSOPBOUW EN INDEXATIES

	*2024	2025	2026	2027
Budget loongevoelig	€ 1.460.385	€ 1.460.385	€ 1.460.385	€ 1.460.385
Budget prijsgevoelig	€ 443.392	€ 443.392	€ 443.392	€ 443.392
Budget geen index	€ 201.000	€ 217.000	€ 131.000	€ 135.000
Mobiliteitfonds	€ 392.000	€ 392.000	€ 392.000	€ 392.000
Versterking slagkracht	€ 458.000	€ 458.000		
Communicatie			€ 50.000	€ -
Public affairs			€ -33.000	€ -33.000
Prijsindex 4%	€ 17.736	€ 52.096	€ 85.896	€ 121.126
Loonindex 4%	€ 76.735	€ 156.975	€ 202.335	€ 269.265
Autonome ontwikkelingen	€ 16.752	€ 1.152	€ 2.992	€ 1.832
	€ 3.066.000	€ 3.181.000	€ 2.735.000	€ 2.790.000
Zie tabel meerjarenbegroting 2024-2027	€ 3.066.000	€ 3.181.000	€ 2.735.000	€ 2.790.000
Bijdrage vanuit gemeenten	€ 2.236.000	€ 2.308.000	€ 1.956.000	€ 1.980.000
Bijdragen derden	€ 830.000	€ 873.000	€ 779.000	€ 810.000
Strategische agenda				
	*2024	2025	2026	2027
Budget Strategische Agenda prijsgevoelig	€ 1.379.328	€ 1.379.328	€ 1.379.328	€ 1.379.328
Budget Strategische Agenda loongevoelig	€ 568.215	€ 568.215	€ 568.215	€ 568.215
Landbouw	€ 169.000	€ 169.000	€ 169.000	€ 169.000
Quality of living	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000
Mutaties		€ -35.000	€ -90.000	€ -40.000
Prijsindex 4%		€ 62.440	€ 124.960	€ 191.800
Loonindex 4%	€ 22.729	€ 46.489	€ 71.329	€ 97.249
Autonome ontwikkelingen	€ 10.728	€ 8.528	€ 6.188	€ -9.592
	€ 2.190.000	€ 2.239.000	€ 2.269.020	€ 2.396.000
Zie tabel meerjarenbegroting 2024-2027	€ 2.190.000	€ 2.239.000	€ 2.269.000	€ 2.396.000
Bijdrage vanuit gemeenten	€ 1.913.997	€ 2.018.999	€ 2.174.000	€ 2.301.000
Bijdragen derden	€ 276.003	€ 220.001	€ 95.000	€ 95.000

* Oude jaarschijf 2024 met 3,5% inhaalindexatie

Inwoneraantal 1-1-23 volgens CBS		
Barneveld	61.649	16,46%
Ede	122.029	32,57%
Nijkerk	44.987	12,01%
Renswoude	5.747	1,53%
Rhenen	20.332	5,43%
Scherpenzeel	10.387	2,77%
Veenendaal	68.529	18,29%
Wageningen	40.961	10,93%
Totaal	374.621	100,00%

Begrote beleidsindicatoren 2024

1. Formatie

De begrote toegestane formatie voor 2024 is 0,0374 fte.(per 100.000 inwoners)

2. Bezetting

De begrote gemiddelde bezetting over 2024 is 12,83 fte

3. Apparaatskosten

De begrote totale apparaatskosten zijn € 2.674.000

4. Externe inhuur

De indicator externe inhuur wordt uitgedrukt in het % van de kosten van de externe inhuur ten opzichte van de kosten van de totale loonsom + totale kosten van de inhuur externen.

De begrote totale salariskosten zijn € 2.006.000. Hiervan is € 479.000 te relateren aan begrootte externe inhuur. Dit betreft 23.88%.

5. Overheadskosten

De indicator Overhead wordt uitgedrukt in het % van de kosten van de overhead ten opzichte van de totale begroting.

De begrote totale lasten van de overhead bedragen € 2.488.000.

De begrote totale realisatie bedraagt € 5.256.000.

Dit betekent dat de begrote overheadskosten 47,34 % bedragen in het totaal.

4. PARAGRAFEN

4.1 PARAGRAAF 1: RISICO'S EN WEERSTANDSVERMOGEN

Op grond van artikel 11 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) moet de regio in de paragraaf weerstandsvermogen inzicht verschaffen in de robuustheid van de begroting. Het weerstandsvermogen van de regio is het vermogen om niet structurele financiële tegenvallers te kunnen opvangen zodat de taken kunnen worden voortgezet. Het weerstandsvermogen bestaat uit relatie tussen de weerstandscapaciteit (zijnde de middelen waarover de regio beschikt/kan beschikken om niet begrote kosten te dekken) en de risico's waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen of verzekeringen zijn afgesloten. Het weerstandsvermogen is van belang voor het bepalen van de gezondheid van de financiële positie van Regio Foodvalley voor het begrotingsjaar en ook voor de meerjarenraming.

Artikel 42 van de gemeenschappelijke regeling bepaalt dat het algemeen bestuur bij regeling de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie vaststelt. Deze regeling waarborgt dat aan de eisen van rechtmatigheid, verantwoording en controle wordt voldaan.

Beleid t.a.v. reserves en voorzieningen

Regio Foodvalley heeft een reserve voor het exploitatierisico i.c. de Algemene reserve gevormd. Deze reserve wordt toereikend geacht gelet op de beschreven risico's.

Stille reserves

Stille reserves zijn de meerwaarden van activa die de boekwaarden te boven gaan bij directe verkoop. De regio heeft geen stille reserves.

Stelposten

In de begroting 2024
is geen post onvoorzien als stelpost opgenomen.

Risico's

De risico's kunnen worden ingedeeld in:

1. risico's voortvloeiend uit het eigen beleid;
2. risico's voortvloeiend uit het beleid van een hogere overheid;
3. risico's voortvloeiend uit de samenwerking met andere gemeenten en instanties;
4. risico's voortvloeiend uit het doen /nalaten van derden;
5. risico's voortvloeiend uit voor de regio niet te beïnvloeden autonome ontwikkelingen.

ad 1. Risico's voortvloeiend uit het eigen beleid

Exploitatierisico

De Gemeentewet geeft het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling de taak een begroting in structureel en reëel evenwicht vast te stellen. Dit betekent dat tegenover structurele lasten in ieder geval een gelijk bedrag aan structurele baten staat. Dit is een belangrijke voorwaarde om voor repressief toezicht (minst belastende vorm) in aanmerking te komen. Voor een oordeel over deze voorwaarde is een transparant overzicht nodig van eenmalige/incidentele baten en lasten die het begrotingssaldo beïnvloeden.

De opzet van de begroting 2023 is zo dat de lasten van het algemeen bestuurlijke deel gedekt worden uit een bijdrage per deelnemende gemeente gebaseerd op het aantal inwoners. Eventuele tekorten kunnen incidenteel gedekt worden uit de algemene reserve.

Secundaire arbeidsvoorwaarden

Op grond van de gemeenschappelijke regeling zijn de rechtspositieregelingen van de gemeente Ede van toepassing op personeel van de regio. Ook ten aanzien van het individueel keuzebudget (IKB) volgt de regio de rechtspositie van de gemeente Ede.

Werkkostenregeling

De werkkostenregeling heeft per 1-1-2015 alle bestaande fiscale regels voor vergoedingen vervangen. Vanaf 1-1-2020 is de regeling verruimd. Over de eerste € 400.000 wordt het percentage 1,7% van de fiscale loonsom, over het bedrag boven de € 400.000 blijft het percentage 1,2%. Daarnaast zullen een aantal kostensoorten niet meer vanuit de WKR betaald hoeven te worden. Voor vergoedingen boven dit bedrag moet een eindheffing van 80% betaald worden. Regio Foodvalley komt naar verwachting niet boven de forfaitaire ruimte uit.

Conclusie

Kenmerkend voor het risicoprofiel van Regio Foodvalley is dat de regio m.b.t. de strategische samenwerking nauwelijks ontvankelijk is voor risico's. Bovendien is een Algemene Reserve gevormd voor het opvangen van deze risico's.

4.2 PARAGRAAF 2: FINANCIERING

Inleiding

Artikel 13 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijft voor dat de regio beschrijft hoe zij, op basis van het treasury statuut, de investeringen wil financieren. Het doel van deze paragraaf is inzicht te verschaffen in de financieringssystematiek en risico's die daarmee samenhangen.

Met deze paragraaf wordt eveneens voldaan aan een aantal verplichtingen volgend uit de Wet financiering decentrale overheden (wet fido). Regio Foodvalley hanteert het treasury statuut van de gemeente Ede.

Rentelasten/baten

De regio heeft met de BNG een rekening-courant-overeenkomst gesloten.

Financieringspositie

Regio Foodvalley kent geen langlopende financieringsmiddelen.

Rente-risiconorm

Om het herfinanciering risico voor de samenwerkingsverbanden te beperken is een norm ingesteld waaraan de samenwerkingsverbanden worden getoetst: de rente-risiconorm. Om de risico's van hogere renten bij noodzakelijke herfinancieringen en/of renteherzieningen te beperken, mag het totaal van de leningen die moeten worden geherfinancierd of waarvan de rente moet worden herzien, jaarlijks niet meer dan 20% van de totale vaste schuld per 1 januari bedragen. De regio blijft de komende jaren binnen de norm.

4.3 PARAGRAAF 3: BEDRIJFSVOERING

Inleiding

Artikel 14 van het Besluit Begroting en verantwoording (BBV) verplicht de regio om de stand van zaken en de voornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering weer te geven.

De werkorganisatie

Het Regiobestuur heeft gekozen voor een compacte organisatie van het Bureau die ten dienste staat van de Triple Helix samenwerking in de Foodvalley regio en de intergemeentelijke samenwerking. Taken en bevoegdheden zijn geformaliseerd in de gemeenschappelijke regeling Regio Foodvalley en het mandaatbesluit. Voor de hoge ambities in het programma ter uitvoering van de Strategische Agenda 2020-2025, is een efficiënt en slagvaardig Bureau nodig.

De taken voor het Bureau Regio Foodvalley zijn in hoofdlijnen de volgende:

Stimuleren en ondersteunen van de Economic Board. De Economic Board, waarin vertegenwoordigers zitten namens en gefinancierd door de drie O's, draagt hiervoor zorg. Deze werkgroep wordt getrokken en secretarieel ondersteund vanuit het Bureau Regio Foodvalley.

Stimuleren en ondersteunen van de (WGR-)samenwerking tussen de gemeenten.

Het Bureau Regio Foodvalley ondersteunt het Regiobestuur en de andere bestuurlijke gremia in de WGR-samenwerking, zoals de portefeuillehouder overleggen; het Bureau Regio Foodvalley verzorgt de secretariële ondersteuning van deze bestuurlijke overleggen.

Uitvoeren van de regionale activiteiten ter uitvoering van het uitvoeringsprogramma, waarbij de inzet van het Bureau nodig is. Concreet:

1. Het verder uitbouwen van de internationale lobby, dat wil zeggen: "Brussel" en het uitwerken en uitvoeren van de internationaliseringsagenda. Meer voorlichting voor, missies naar en ontvangsten van internationale ondernemers en ondernemingen e.d.
2. Communicatie, marketing en acquisitie: het concept Foodvalley regio versterken, nog meer bekendheid te geven en sterker uit te dragen ('be good and tell it'; profileren met unique selling points); uitbouwen en verbreden acquisitie-inspanningen gericht op bedrijven; e.d.

Voor ondersteunende taken, zoals archief, financiën en P&O wordt gebruik gemaakt van de dienstverlening van de gemeente Ede.

Lokale hulpstructuur:

Regio Foodvalley is een goed voorbeeld van netwerksamenwerking. Dat was zo, en zal ook zo blijven. Uitgangspunt van de regionale samenwerking is dat deze wordt ondersteund door een klein, hoogwaardig Regiobureau, waarbij optimaal gebruik wordt gemaakt van de in de gemeenten aanwezige capaciteit en kennis. Op dit moment geldt dat de ambtelijke inzet van gemeenten bestaat uit:

De regio heeft twee portefeuillehouder overleggen, waarvan het "secretariaat" gevoerd wordt door negen parttime portefeuillecoördinatoren op de terreinen economie, werkgelegenheid, ruimtelijke ontwikkeling, voedsel en eiwittransitie, energiestrategie, wonen en mobiliteit. De coördinatoren bereiden inhoudelijk de vergaderingen van de portefeuillehouder overleggen voor en worden daarbij ondersteund door een ambtelijk overleg, waarin in principe alle gemeenten participeren.

Elke gemeente heeft een (ambtelijk) intermediair, die zorg draagt voor de verbinding tussen regio en gemeenten. De intermediair werkt voor en in de gemeente. De intermediair draagt onder meer zorg voor de voorbereiding van vergaderingen van Regiobestuur en portefeuillehouders-overleggen op gemeentelijk niveau.

Er bestaat een werkgroep met financials vanuit elke gemeente, om financieel vinger aan de pols te houden en de regiodirectie en -controller te adviseren.

In de loop van de jaren zijn er daarnaast verschillende overleggen ontstaan, die een beroep doen op ambtelijke inzet vanuit de gemeenten. Het betreft onder meer het communicatie overleg en de werkgroep Public Affairs.

De gemeentesecretarissen hebben de laatste jaren hun onmisbare rol explicieter ingevuld. Zij treden op als ambassadeurs richting zowel bestuurders als de eigen organisatie, stimuleren ontmoeten en uitwisseling, ontwikkelen samenwerkingsvaardigheden in eigen huis en zorgen voor goede aanhaking, inzet en bemensing vanuit de deelnemende gemeenten.

Financiën

De ontwikkeling van adequate bedrijfsvoering (scheiding van functies, administratieve organisatie, bewaking, verantwoording en rechtmatigheid) is een continu proces. De regiodirecteur is tekeningsbevoegd en heeft mandaat om opdracht tot betaling te geven. De administratie wordt verzorgd door de gemeente Ede middels een dienstverleningsovereenkomst. De controller is in vaste dienst.

BTW

De bedragen in de begroting zijn exclusief BTW. De door de regio betaalde BTW wordt gecompenseerd door de regiogemeenten. Deze zogenaamde doorschuif BTW / transparante BTW wordt verantwoord in de jaarrekening en loopt over de exploitatie.

Personeelszaken

Voor het personeel van de regio is de rechtspositie van de gemeente Ede van toepassing. Ook is aansluiting gezocht bij het IKB (Individueel Keuze Budget) dat de gemeente Ede hanteert. Dat geldt ook voor de inzet van de bedrijfsgezondheidsdienst. Een personeelsconsulent van de gemeente is tevens adviseur van de regio en ook aanspreekpunt voor het personeel. De salarisadministratie wordt eveneens door de gemeente Ede verzorgd.

Automatisering

De hardware wordt door de regio zelf aangeschaft. Verder maakt de regio gebruik van de dienstverlening van de gemeente Ede. Deze adviseert ook bij de aankoop (kwantumkorting) en ondersteunt de regio bij haar dagelijks werkzaamheden (helpdesk).

Interne zaken

De postregistratie vindt plaats op het regiosecretariaat en van hieruit worden ook de verslaglegging, correspondentie en agendabeheer voor het bestuur verzorgd. Archivering en archiefbewaring worden ingehuurd bij de gemeente Ede.

Huisvesting

Het Bureau Regio Foodvalley is gehuisvest in het gebouw De Vleugel van de gemeente Ede. In 2018 is de keuze gemaakt om elders huisvesting te vinden. Momenteel wordt onderzocht of het regiokantoor in 2023 kan verhuizen naar een kantoorpand op het Horapark

Overhead

Volgens het wijzigingsbesluit vernieuwing BBV moeten de kosten van overhead conform de definitie in de notitie Overhead van de commissie BBV inzichtelijk worden gemaakt.

Rechtmatigheid

Vanaf 1-1-2023 vindt er een wijziging plaats inzake de rechtmatigheidsverantwoording. Het Algemeen bestuur dient vanaf dat moment vooraf de kader en normen te bepalen voor de rechtmatigheidsverantwoording voor het Dagelijks bestuur en de getrouwheid voor de accountant. Gedurende het jaar dient het Dagelijks bestuur uitvoering te geven aan de vastgestelde kaders en normen. Het Dagelijks bestuur legt in de jaarstukken verantwoording af over de rechtmatigheid.

4.4 PARAGRAAF 4: VERBONDEN PARTIJEN

Artikel 15 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) geeft aan dat in de begroting in een aparte paragraaf in elk geval aandacht moet worden geschonken aan de visie, welke de regio heeft op de verbonden partijen in relatie tot de uitvoering van de regionale doelstellingen. Wat wil de regio met deze partijen? Hoe past de uitvoering van de taken binnen de thema's? Hoe dragen ze bij aan het uitvoeren van het gewenste beleid? Ook moeten de voornemens van de partijen zelf aan de orde komen.

Regio Foodvalley heeft zelf geen verbonden partijen met dien verstande dat zij voor de regiogemeenten wel een verbonden partij is. In de Gemeentewet is opgenomen dat de kosten van gemeenschappelijke regelingen behoren tot de verplichte uitgaven van gemeenten. In de gemeenschappelijke regeling Regio Foodvalley is opgenomen dat de verdeling tussen de regiogemeenten geschiedt op basis van inwoneraantal.

5 BIJLAGE 1: KERNGEGEVENS

Adresgegevens Regio Foodvalley

Bezoekadres: Raadhuisstraat 117
6711 DS Ede

Postadres: Postbus 9022
6710 HK Ede

Telefoon: 0318 680 667

Website: www.regiofoodvalley.nl

Regio Foodvalley

Bezoekadres: Raadhuisstraat 117
6711 DS Ede

Postadres: Postbus 9022
6710 HK Ede

Telefoon: 0318 680 667

Website: www.regiofoodvalley.nl

